

BIDDEN · HELPT
DOOR · THEOD · ANDRE · J.

• NUKERK • G.F. CALLENBACH •

123 72

BIDDEN HELPT

DOOR

THEOD. ANDRÉ Jr.

GEÏLLUSTREERD DOOR E. J. VEENENDAAL

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

ONS HOFJE

't Was de laatste Maart. De lente had reeds haar intocht gehouden. Het jonge groen sierde parken en tuinen. In 't frissche gras praalden made-liefjes en boterbloemen.

In de huiskamer van „Ons Hofje” was mevrouw Schutte druk bezig. De kamer was juist geveegd en gestoft en nu zette mevrouw de meubels weer op hun plaats. In haar bezigheden werd ze ijverig geholpen door een klein blond meisje, dat af en aan liep met allerlei kleinigheden.

Toen alles z'n plaatsje weer had gevonden en mevrouw nog eens keek of de zaak in orde was, vroeg 't meisje: „Zullen we koffie gaan zetten, Moek? We moeten klaar zijn als Paatje en de jongens thuiskomen.”

Glimlachend over die groote-menschen-woorden,

liep Moeke op d'r kleine toe en haar knuffelend zei ze: „Ja Puk, dat zullen we. Kom maar gauw mee naar de keuken, dan zal ik het water opzetten en nog even naar boven gaan. Jij moet maar blijven opletten en dadelijk als 't water kookt, moet je me roepen.”

Blij dat Moeder zoo'n gewichtige taak aan haar overliet, ging Puk naar de keuken en bleef geduldig wachten tot de stoom uit de tuit kwam.

Mevrouw moest nog 't een en ander aan de slaapkamers doen. Ze had de handen vol tegenwoordig. Vroeger werd ze geholpen door een dienstmeisje, maar dat kon nu niet meer lijden.

Haar man was hoofdboekhouder op een groote bankinstelling geweest; maar door den wereldoorlog was de bank achteruitgegaan en had tenslotte het personeel moeten ontslaan. Daardoor was ook de heer Schutte zonder betrekking gekomen. Lang had het niet geduurd of hij was op een ander kantoor geplaatst. De verdiensten waren echter zóóveel minder, dat met enkele maanden het meisje een anderen dienst had moeten zoeken.

Nu zou Nora, het oudste dochttertje, zoodra ze de school mocht verlaten, thuishkomen om Moeder te helpen.

Dat had eerst nogal wat verdriet gegeven. Nora kon goed handwerken en zou graag handwerkonderwijzeres geworden zijn. Maar ze had er ten slotte in berust. Moeke altijd alles alleen te laten doen, dat ging ook niet.

Vandaag zou ze de school verlaten. Tenminste als ze een getuigschrift kreeg. Maar daar twijfelde niemand aan. Nora kon goed leeren en was bovendien ijverig en gehoorzaam.

't Speet Moeke wel een beetje, maar toch was

ze ook blij. Nora was een vriendelijk meisje. Altijd hulpvaardig en verbazend handig. Ze kon heel wat aan haar overlaten en toch was Noor pas dertien jaar.

Straks zouden ze met hun vieren thuiskomen, want Nora had twee zusjes en twee broertjes. Harold, een jongen van elf jaar, leek sprekend op z'n vader. 't Was jammer dat hij erg driftig en nogal ongedurig was. 's Morgens was hij met een angstig hart naar school gegaan. Anders kon hij zoo flink eten, maar nu was 't of de brokken hem in de keel bleven steken. 't Was de groote vraag of hij wel over zou gaan. Op z'n laatste rapport stonden drie onvoldoenden en de vorige week had hij een paar slechte repetities gemaakt. Dat dankte hij allemaal aan z'n ongedurigheid.

Met Frida, het negenjarig dochttertje, zou 't beter gaan.

Dat was jongejuffrouw „precies”.

Al haar werk was altijd stipt in orde. Haar kleeven zaten altijd keurig. Haar groote donkere oogen keken ernstig.

Ze was niet sterk en nogal eens ziek.

Vaak bleef ze thuis en toch was ze een der eersten van haar klas.

Met Wim, een snaak van zeven jaar, zou 't ook wel lukken. Wim was de grappenmaker. Wim kon grappen bedenken, die, zelfs wanneer er een verdrietige stemming in huis was, iedereen deden schateren. Hij ging wel over.

Juist terwijl Moe zoo over haar kinderen dacht, werd er met geweld aan de brievenbus gerammeld.

Dat was de bel van Wim.

Moe keek uit het raam en riep: „Vandaag niet noodig, koopman.”

„Kom gauw naar beneden, Moe, we hebben vanmiddag feest, want we zijn allemaal over!”

Gelukkig, allemaal, dus Harold ook.

Moeke ging naar beneden en toen ze de deur opendeed, stonden Harold en z'n zusje ook al bij Wim.

„Zoo kinderen, wel gefeliciteerd, hoor. Daar zal Pa blij om zijn.”

Terluiks keek Moeke Nora eens aan. Ze had gehuild. Moe zag het aan d'r oogen. 't Was zeker het verdriet geweest dat weer even was boven gekomen.

In de kamer kwamen de rapporten voor den dag.

Harold had twee onvoldoenden.

Een voor teekenen en een voor gedrag.

„'k Heb een onvoldoende voor m'n gedrag, Moe, maar 'k ben blij dat ik van dien vervelenden vent vandaan ga, die heeft altijd wat.”

„Wie is die vervelende vent, Harold?” vroeg Moe.

„Och, meester Hooghuis, je moogt bij hem niks doen,” antwoordde Harold.

„Nou m'n jongen,” zei Moe, „ik zou je ook onvoldóende voor je gedrag geven, want jij weet nog niet hoe je over je meester moet spreken. Ik vind die vier zelfs wel wat hoog.”

Harold zweeg en kleurde.

Daar had je Moeke weer.

Je kon niets zoo goed bedenken of ze wist je altijd nog de les te lezen. En dan die oogen. Die keken zoo droef, toen ze hem antwoordde. 't Maakte dat de goede stemming even weg was.

't Duurde niet lang, daar zorgde Wim wel voor. Hij was in den stoel van Pa gaan zitten en zei: „Ziezoo kinderen, laat me jelui rapporten maar eens zien. Eerst dat van jou, Wim.”

Meteen nam hij z'n eigen rapport en ging verder:
 „Nou jongen, dat is best. Hier heb je een gulden
 van me.”

Natuurlijk schaterden allen het uit en dolden
 even later met elkaar in 't rond.

Ze merkten niet eens dat Pa kwam binnenstappen.

„Zoo, zoo,” zei Pa, „van allemaal goed nieuws?
 Daar ben ik blij om.

Laat me maar eens gauw gaan zitten, dan zal
 ik de lijsten eens bekijken.”

Ze kwamen alle vijf om Pa staan. Puk ook. Ze had wel geen rapport, maar ze vond toch dat ze er bij hoorde.

Het getuigschrift van Nora was prachtig. Pa zei dat hij trotsch was op zoo'n dochter. Harold kreeg een donkeren blik van Pa. „Die vier voor gedrag moest een tien zijn, jonkie.”

Wim kreeg een pluimpje, evenals Frida.

Toen Pa de rapporten had bekeken, vertelden ze de grap van Wim.

„Wel jongen, wat zou jij met een gulden doen?” vroeg Pa.

„Ik zou wat gaan koopen om u allemaal eens te trakteren.”

„'t Is goed, als ik om vijf uur thuis kom, zal ik wel wat meebrengen. Nou zullen we eerst eens gaan eten.”

Nora was al bezig de tafel in orde te brengen. Ze was Moeders huishoudstertje geworden en al had ze nog zoo graag nog een poosje school gegaan, ze zou nu dapper haar best doen en probeeren een flinke hulp voor Moeke te zijn.

Pa merkte wel, dat het haar een beetje strijd had gekost, maar hij had er haar te liever om.

Toen hij dan ook 's middags weer naar 't kantoor ging, riep hij haar in de gang en zei: „Je bent een dappere meid, Noor. Maak jij Moeke 't werk maar lichter. Je kunt best begrijpen dat wij 't ook graag anders gewild hadden, maar 't kan niet, m'n beste. Zoo wil God het. En als we dan Zijn wil doen, dan geeft Hij ons ook Zijn zegen.”

Pa had haar gepakt en op beide wangen gekust. Noor had tranen in de oogen gekregen en gezien dat ze ook achter Pa's brilleglazen schitterden.

Toen de deur was dichtgeklapt en Noor alleen

in de gang stond, herhaalde ze Pa's woorden: „Zoo wil God het. En als we dan Zijn wil doen, schenkt Hij ons Zijn zegen.”

't Was wel een beetje moeilijk vond Nora, om te begrijpen dat God 't wilde dat het haar tegenliep. Nu al, nu ze nog zoo jong was. Maar 't zou toch wel zoo zijn. Pa zei 't straks en mijnheer Bovenkamp had het bij 't afscheid nemen van de kinderen, die de school verlieten, ook nog gezegd.

„Jelui gaat nu de wereld in, en dan zal het je den eenen tijd mee, en den anderen tijd tegenloopen. Sommigen hebben lang voorspoed, anderen kampen vaak zeer lang met de tegenspoeden. Maar hoe 't ons ook gaat in de wereld, niets overkomt ons bij toeval. 't Gaat precies zoo als God 't wil. Wie zich nu maar naar Zijn heiligen wil leert voegen, die zal, op Gods tijd, Gods zegen ontvangen.”

Zoo had Mijnheer gesproken.

Ze had het mooi gevonden. Maar zie je, 't mooi vinden, was wel gemakkelijk en in voorspoed gelooven, dat God het zoo wilde, dat ging ook nog wel. Maar nu 't anders uitkwam, dan zij zich vroeger had voorgesteld, nu te gelooven dat het nu juist zoo 't beste voor haar was, dat was moeilijk. En toch, het was waar. Want Vader en Mijnheer hadden het allebei zoo gezegd.

Langzaam was ze de gang uitgeslenterd en nu stapte ze de keuken in. Daar stond Moeke. Ze had de bordjes en kopjes al op de aanrecht gezet. Samen zouden ze afwassen.

Moeke maakte schoon, zij droogde af.

Eerst ging 't zwijgend. Noor was nog in gedachten en Moeke liet haar denken. Ze begreep best wat er in haar hartje omging.

Na een poosje begon Nora te vertellen wat Mijnheer gezegd had. „Zoo is 't ook, Noor,” zei nu Moeke. „Maar 'k begrijp ook wel dat jij 't moeilijk vindt om dat nu direct te gelooven. Dat is niet alleen moeilijk voor kinderen, maar ook voor groote menschen. Ik kon eerst ook heel slecht aan de gedachte wennen, dat je Pa, die altijd zoo hard heeft gewerkt, in een betrekking moest gaan, waarin hij veel minder verdiende. Maar Pa zelf heeft er nooit over getobd. Hij vindt dat we niet alleen 't goede, maar ook 't kwade dankbaar moeten ontvangen, want het komt al van den Heere.

En als je dat nu goed gaat begrijpen, m'n meiske, dan wordt het daar van binnen zoo heerlijk rustig. Die heerlijke rust heb ik ook gekregen, toen ik er den Heere om gebeden had.”

Nora had goed geluisterd. Ze wist wat ze vanavond als ze haar knieën boog, had te vragen.

Om vijf uur kwam Pa thuis. De jongens, die den heelen middag in den tuin hadden gespeeld, holden naar de voordeur, zoodra Moeke riep: „Daar is Pa.” Ze wisten wel: het werd een leuke avond. Pa zou met ze spelen en Moeke zou wat lekkers schenken. Misschien ging ze ook nog wel vertellen of Pa zou wat voorlezen en samen zouden ze zingen.

Maar eerst een warm hapje, vond Harold, want z'n gezonde jongensmaag, die nu niet meer wist wat zenuwen waren, kriebelde van belang.

De maaltijd verliep onder de grootste rust. Daar stond Pa op. Eten en praten gaat niet, zei hij altijd.

Toen allen klaar waren, las Pa voor uit de Schrift. Mattheus 7. Noor luisterde altijd goed. Maar vooral toen gelezen werd:

Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt en gij

zult vinden; klopt, en u zal open gedaan worden.

Want een iegelijk, die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

Of, wat mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zoude bidden om brood, die hem een steen zal geven?

En zoo hij hem om een visch zoude bidden, die hem een slang zal geven?

Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede gaven geven dengenen, die ze van Hem bidden.

Na het danken gingen Moeke en Noor de vaat wasschen. Pa moest nog even een paar brieven posten. Puk en de jongens gingen met hem mee. Frida hielp bij het wegbergen der vaat.

Vlug repten zich Moeke met de meisjes. Ze wilden klaar zijn voordat het viertal weer terugkwam. Dat zou wel niet zoo heel gauw zijn. Want Moeke had tegen Pa geknipoogd. En Pa had begrepen. Hij moest een straatje omwandelen, dan zou alles in orde zijn als ze weer binnenstapten.

Moeke had d'r tijd noodig. Ze moest nog chocolademelk koken. 't Was wel niet zoo koud meer. Maar ze wist dat de kinderen het toch wel graag hadden. 't Was wat een versnapering.

Toen Frida in de keuken niet meer helpen kon, was ze den tuin ingewipt. Daar zag ze, dat de vogeltjes druk bezig waren met het oppikken van de kruimeltjes aardappel, die Noor zooeven voor ze had gestrooid. 't Ging lang niet altijd even vredig toe onder die vogelbroertjes en zusjes. De een misgunde den ander een klein kruimpje. Dat vond ze niet aardig. Maar och, die diertjes hebben geen verstand.

Toen alles op was, vlogen de vogels weg en gingen in den boom, die in buurmans tuin stond. Daar zongen ze hun avondliedje.

Frida keek ze na. Meteen zag ze de kleine groene knopjes aan den boom. Hè, wat was dat mooi. En dan verder omhoog, die lichtblauwe avondhemel, waarin de wazige wolkjes dreven. In 't Westen glom een zacht-roode schijn. Die kleurde 't zonnetje, dat lager en lager zonk.

Wat was het heerlijk buiten.

Gelukkig, het voorjaar en de zomer, ze kwamen weer. Dat was een goede tijd voor Frida. Dan was ze haast nooit ziek. Licht en lucht en zon dat deed haar goed.

Lang stond ze te kijken. Te droomen.

Plots voelde ze dat er een paar handen tegen haar oogjes werden gelegd. Een stem vroeg: „Wie?”
't Was Noor, natuurlijk.

„Wat was er zoo mooi, meid?”

„Kijk,” zei Frida, „die boom en die lucht en die wolkjes en daar die roode schijn.”

Noor vond 't ook prachtig en Moeke moest ook komen kijken. Zoo stonden ze met haar drieën nog in den tuin, toen Puk kwam vertellen, dat Pa bij den bakker was geweest en fijn wat lekkers had gekocht.

Uit was het droomen; nu kwam het feest.

„Zie zoo, de tuindeuren dicht en eerst samen maar eens gezongen. Wat zal 't zijn, Moeke?” vroeg Pa. Moeke gaf op: „Leer mij naar Uw wil te handelen.” Pa plaatste zich voor 't orgel en al dadelijk kon je aan het voorspel merken dat het een bede werd, die straks zou worden opgezonden.

Zachtjes zetten ze in en naar gelang Pa sterker speelde, klonk ook de zang helderder op. 't Werd

een loflied: Heer, mijn God, ik zal U loven! Heffen 't gansche hart naar boven, 'k Zal Uw Naam en majesteit eeren tot in eeuwigheid.

O, dat orgel!

Ja 't was wel vreemd, maar dat kon bidden en danken, dat kon juichen en klagen, tenminste als Pa er op speelde.

Na den zang kwamen de spelletjes voor den dag. Pa en Harold gingen dammen. Spoedig waren ze verdiept in 't spel. Harold kon 't goed en Pa moest menigmaal het loodje leggen.

Moe ging met de meisjes en Wim een spelletje Halma spelen. Puk zou Moe helpen.

Wim zou spelen tegen Noor, Moeke tegen Frida.

't Werd hoe langer hoe rustiger in de kamer. Af en toe slechts werd de stilte verbroken door Puk, die vond dat Moe zulke „grootte loopen” kon nemen. 't Viel Moe echter niet mee. Frida zat haar telkens dwars en dan kon ze niet opschieten.

't Eind werd dat Frida 't eerst was uitgespeeld, daarna Noor. Juist had Noor haar laatste stukje in Wims hokje, toen Wim plotseling het bord met al de dopjes opbeurde en zei: „'k Geloof dat Noor er écn onder gestopt heeft.” Alle stukjes tuimelden nu over tafel. Ze lachten er braaf om. Ze kenden Wim wel. Hij zag dat hij 't verloren had en dat Moeke ook bijna klaar was, daarom maakte hij maar op zijn manier een eind aan 't spel.

„En,” vroeg Moe, „hoe gaat het bij de dammers?”

„Nou,” meende Pa, „'k geloof dat ik Wims manier maar moet volgen. Har heeft me te pakken.”

't Was werkelijk zoo. 't Duurde niet lang of Pa zag z'n laatste schijf slaan.

De avond was intusschen gedaald. De lamp werd ontstoken en daarna ging het gezelschap chocolade

drinken. Moeder vertelde nog wat, er werd weer gezongen en voor ze 't wisten was de avond om.

Puk had reeds de kleine oogjes gesloten en d'r bolletje tegen Moe's arm gevlijd. Ze sliep en droomde misschien reeds lang van de lekkere dingen, die Pa bij den bakker gehaald had.

Nadat ze samen gedankt hadden, ging ieder dankbaar gestemd naar bed. Behalve Pa en Moe. Moe moest nog veel verstellen en Pa nog veel schrijven. Ze hadden dezen avond gegeven aan hun kindertjes en toen die hun onbezorgde hoofdjes rustig neerlegden, moesten Moeders naald en Vaders pen nog heel wat schade inhalen.

Dat wisten ze niet.

Dat behoefden ze ook niet te weten.

In het slaapkamertje van Noor keek het maantje heel vrijmoedig rond. Het zag een meisje, dat geknield lag voor haar ledikant en dat bad, ernstig bad.

Toen zag het hoe dat meisje rustig opstond en onder de dekens kroop.

Later keek het maantje nog eens door de ruiten. 't Meisje sliep. Een glimlach speelde om haar mond.

Ze is tevreden, dacht de maan.

En ze had gelijk.

De klok had al lang twaalf geslagen. Zachtkens slopen twee groote menschen naar boven. 't Waren Pa en Moe. Bij het bed van elk der kinderen gingen ze even kijken. Ook bij dat van Noor.

Ze zagen net wat 't maantje gezien had.

En ze waren blij.

't Beviel Noor best thuis.

't Was erg gezellig, zoo met Moeke samen werken. In den regel konden ze 's morgens een half uurtje rustig zitten. Dan kwamen de handwerkjes voor den dag. Noor had aan haar vroegere handwerk-
onderwijzeres gevraagd of zij haar zoo nu en dan eens helpen wilde; dan kon ze wat ze geleerd had, bijhouden en misschien ook nog wat nieuws leeren. Want wie weet, kwam er nog niet eens een gelegenheid om toch verder te leeren. Ze had een stille hoop.

Dat merkten Pa en Moe wel, ook al zei ze er niets van.

Maar ze vonden het best.

Pa en Moe waren erg tevreden over haar, meer dan over Harold.

Z'n eerste rapport in de nieuwe klas was slecht. 't Had hem een geducht standje bezorgd.

Pa had hem gezegd, dat wanneer hij zoo door ging, hij stellig zakte voor het toelatingsexamen der H. B. S.

Harold was boos geworden.

Hij liep altijd de standjes op.

't Was toch maar vervelend om zoo'n paar zoete zusjes te hebben. Natuurlijk, die deden nooit kwaad.

En dan, was 't zijn schuld soms, dat ie weer met zulke onvoldoenden was thuis gekomen? 't Was me ook een school waar hij op was! Daar zat je nou in de hoogste klas en nog werd je behandeld als een kleine jongen. Vanmiddag nog.

Hij had een sigaret gerookt. Die had hij van Walter gekregen. Diens vader hield een sigarenwinkel.

Juist blies hij de laatste wolkjes weg, toen mijnheer Bovenkamp hem op den schouder tikte en zei: „Gooi dat ding weg, baasje en kom met me mee.”

Kwaad was hij geworden en juist wilde hij zeggen: „Dat doe ik niet,” toen hij even Meneer aankeek. Hoe 't kwam, kon hij niet zeggen, maar dadelijk gooide hij het eindje weg.

In de klas kwam de vraag: „Mag je rooken van je vader, Harold?”

Wat moest hij daar op antwoorden?

Waar bemoeide Meneer zich mee!

Kon hij maar „ja” zeggen.

Dan zou je Meneer eens zien opkijken!

Dan kon hij, Harold, vrij rond zien.

Maar, moest je net bij Pa komen!

Die hield hem ook maar klein.

Hij had het wel eens gevraagd. Maar 't antwoord was niet meegevallen. „Als je geld verdient en 't zelf betalen kunt, jongen, dan mag je rooken,” had Pa gezegd.

„Nou, hoe zit 't, krijg ik haast antwoord?” vroeg meneer Bovenkamp.

O ja, hij moest antwoorden.

„Nee,” wilde hij niet zeggen.

„Ja,” durfde hij niet zeggen.

Daarom koos hij den middenweg en zei: „Als 'k het zelf betalen kan, wel, Meneer.”

Heelemaal waar was het niet.

Dan mocht hij ook wel voor geld, dat hij soms kreeg, een sigaret koopen en dat had Pa niet gezegd. Meneer begreep het wel.

„'t Is moeilijk, hè Harold, om zoo *groot* te wezen, dat je zeggen durft: neen meneer, daarvoor ben ik nog *te klein*. Hoor je 't, jongentje? 't Is *groot* te durven zeggen: ik ben nog *te klein*.”

„Hoe kwam je aan die sigaret?” ging Meneer verder.

Wat zou Harold doen?

Walter verraden?

Maar dan liep hij groote kans er nooit meer een van hem te krijgen.

„'k Verraad m'n vrienden niet graag, Meneer.”

„Zoo jongen, nu, dat *lijkt* heel flink van je, maar dat *is* het toch niet, hoor.”

Meneer ging heen en liet Harold stil zitten.

Toen de school aan ging, stooft Walter dadelijk op hem toe met de vraag: „Je hebt me toch niet verraden?”

„Natuurlijk niet,” deed Harold groot.

„Gelukkig,” zei Walter, „je krijgt van middag een andere van me, hoor.”

Van terzijde had Meneer de twee jongens gadeslagen. Direct meende hij nu dat z'n vermoeden juist zou zijn. De laatste dagen had hij meer jongens van z'n klas zien rooken. Sommige zagen er bij hun komst in school wel eens wat bleekjes uit, één was er*zelfs onpasselijk geworden.

En nu was Walter dadelijk naar Harold gegaan. Walter was dus waarschijnlijk de uitdeeler der sigaretten. Zoo had hij al eerder gedacht. Meneer wist ook wel, dat Walters vader een sigarenzaak hield. Maar z'n vader zou toch niet zoo dwaas zijn dien jongen sigaretten te geven? Zoo denkend ging Meneer voor de klas staan.

't Werd stil. De handen werden gevouwen tot het gebed. Na gebeden te hebben gaf Meneer werk op en riep Walter bij zich.

„Heb je sigaretten bij je, Walter?”

Walter kleurde en knikte.

„Zoo jongen, geef ze mij dan maar en wacht om vier uur op me. 'k Heb je nog 't een en ander te vragen.” Met gebogen hoofd begaf Walter zich naar z'n plaats. Wat zou er komen? Begreep Meneer dat het gestolen waar was?

Harold kreeg ook een schuldig gevoel.

Hij wist, dat Walter niet eerlijk aan zijn sigaretten kwam en toch nam hij ze altijd gretig aan. Stellig zou Meneer hem na schooltijd vragen: Wist jij, Harold, hoe Walter aan de sigaretten kwam? En dan moest hij of liegen, of hij moest opbiechten en dan kreeg je natuurlijk de noodige preeken en bovendien nog straf.

Een preek van Meneer, straf van Pa en een preek van Moe. En vooral voor die laatste was hij bang. Meneer kon je aanzien, alsof hij je weg wilde kijken en kon waarschuwend den vinger

opheffen, Pa kon geducht straffen, en Moe? Ze keek je ook aan. Met oogen, die wilden zeggen: Harold, blijf dicht bij me, jongen, dan word je bewaard voor veel kwaad. Met oogen, die spraken van smart over de jongenszonden. Met oogen, die baden tot God om vergeving. Met oogen, waarvoor je op den loop zou willen gaan en die door de liefde die er uitsprak, je noopten om te blijven. Harold hoorde het Moeder al zeggen: „M'n jongen, de heler is net zoo slecht als de steler.”

Nee, hij wilde niet zoo bepreekt worden. 't Stond bij hem vast, als Meneer zou vragen: „Weet je ook waar Walter die sigaretten vandaan heeft,” dan zou hij „nee” antwoorden.

Die gedachten waren hem door 't hoofd gegaan. Den heelen middag. En nu was hij weer met ze bezig. Gelukkig, hij mocht dadelijk naar huis. Meneer zou met hem den volgenden dag nog wel spreken.

Nou zou hij aan die akelige dingen maar niet meer denken.

De handen diep in den zak, onverschillig schokkend met de schouders, een lustig liedje fluitend, liep hij voort, niet kijkend wáár hij liep. Met bemodderde schoenen stapte hij de stoep op en duwde de aanstaande deur open. Pardoes zette hij de modderlaarzen op den pas gedanen gangvloer. Er lag geen mat, voeten vegen kon hij dus niet. Wachten tot Noor, die zich repte, de dweil had neergelegd, wilde hij niet. Hij moest immers onverschillig zijn. Bij elken stap plekte hij een voetstap op den nog vochtigen vloer.

„Wacht nou, Harold,” riep Noor. Maar Harold floot en stapte verder. „Akelig jong”, schold nu z'n zusje. Maar Harold trok er zich niets van aan.

Nu werd het Noor te bar. Juist zou Harold de keuken binnenstappen, toen hij achter zich iets hoorde suizen. En omkijkend, kreeg hij de natte dweil vlak in 't gezicht. Woedend keerde hij terug om Noor te lijf te gaan. Maar deze vluchtte reeds de trap op en op haar gillend „Moeder”, kwam Moeke haastig de gang inloopen. Harold was reeds op de eerste trede, toen Moeke hem bij den arm greep en naar de keuken zond. Hij hilde. Tranen, niet van berouw of verdriet, maar van woede.

Moeke riep Noor naar beneden en snikkend vertelde deze wat er gebeurd was.

„'k Had gedacht dat jij wijzer was, Noor,” zei Moeke. „Je mag je eigen rechter niet zijn, kind.”

Moe wilde nog meer zeggen, maar juist werd de deur opgeduwd en trad Wim binnen. De open deur liet ook een luid jongensgeschater binnen. Moe begreep dadelijk, dat er ook met Wim iets gaande was. Heel bedeesd stapte hij binnen en wachtte geduldig tot de nog altijd schreiende Noor de dweil had neergelegd. Terwijl hij de voeten veegde, hield hij angstig de hand op het zitvlak.

„Wat is er, Wim?” vroeg nu Moe.

„'k Heb m'n broek gescheurd, Moeder. 'k Was even op het hek van boer Gerritsen geklommen en toen bleef m'n broek aan 'n ijzeren spijl haken en die flauwe jongens liepen allemaal weg en toen wilde ik ze gauw achterna en toen scheurde m'n broek,” bracht Wim er hortend uit.

„'t Is prachtig vandaag. Dat moet ik zeggen,” sprak nu Moe weer. „Ga naar boven, Wim en trek je oude broek aan, die in de kast op het portaal hangt.”

Harold moest z'n schoenen uittrekken en een paar huispantoffels aandoen.

Noor werkte voort, nog droever dan ze al was. 't Was Noor tegengelooopen dien dag.

Ze had gehoopt een uurtje te kunnen handwerken en nu was er vanmiddag brandstof gebracht. De kolensjouwers hadden gang en keuken vreeselijk toegetakeld. Dadelijk nadat de brandstof geborgen was, waren ze aan het werk gegaan, Moe en zij.

Als ze hard voortmaakten, zou ze nog een half uurtje kunnen werken. Maar ho maar. Er was een dame gekomen, die Moeke spreken moest. En midden in het werk had die dame haar wel een uur opgehouden.

Noor had gemokt.

Die rijke dames hadden het toch maar heerlijk. Die konden er op uit gaan. Een ander deed het werk wel. Maar zij mocht schrobben en dweilen en boenen. Die dames kwamen je nog ophouden ook. En inplaats van heen te gaan, toen ze zag dat Moeke 't zóó druk had, bleef ze plakken.

En toen die Harold nog!

Eindelijk lag de laatste mat.

Weer werd de deur geopend. Rustig en kalm kwam nu Frida binnen.

„Dag Noor,” klonk het vroolijk. „Is er wat? Waarom heb je gehuild? Ben je niet goed?”

De eene vraag volgde de andere op. En alle waren ze gesteld op echt deelnemenden toon. Zoo was Frida. Voor iedereen een vriendelijk woord.

„'k Zal je gauw gaan helpen,” zei ze, toen Noor geen antwoord gaf. En vlug repton zich de teere handjes, wegbergend wat nog in de gang stond.

't Was een sombere maaltijd, die genuttigd werd.

Wim verzon geen grappen.

Pa had op *zijn* manier een stukje op Wims broek gezet.

Noor schreide meer dan ze at.

Pa had niets gezegd. Alleen haar eens aangekeken met oogen die zeiden: 'k Had betere gedachten van je, Noor.

Harolds plaats was leeg. Hij moest op zolder zitten. Daar had Moeke hem een boterham gebracht.

Daar zat hij te brommen. Zie je wel, dat *hij* het altijd gedaan had! En Wim ook. Natuurlijk, zij waren jongens. Maar z'n zusjes, ho maar! Heilige boontjes, nou!

Die kat van een Noor had hem nog wel zoo venijnig met die natte dweil in 't gezicht gegooid. Had er een punt in z'n oog moeten komen! Dat had hem wel voor z'n heele leven ongelukkig kunnen maken. Maar zij kreeg geen straf. Zij was Pa's lievelingetje. Hij zou er zich maar weer niets van aantrekken. Heel onverschillig zou hij doen. Nu en altijd. Dat stond groot en dat was groot. Dan zouden ze hem eindelijk wel met rust laten.

Toen hij z'n boterham op had, vouwde hij onwillekeurig de handen. Hij moest danken.

Danken moest hij voor de spijzen, die God hem gegeven had. Hij had er immers voor gebeden ook? Of had hij het niet gedaan? Hij herinnerde er zich niets meer van. Als hij 't gedaan had, dan waren z'n gedachten stellig niet bij den Heere geweest. Hij had z'n gebed dan maar afgeroffeld.

Zoo bad hij zoo vaak.

Zou hij wel danken? Danken voor spijzen, die hij liever niet had gekregen? Hij hield immers meer van een warmen maaltijd en die was hem onthouden.

Och ja, hij dankte toch maar. 't Was zoo vreemd het niet te doen. Dan leek het net of je nog niet klaar was met eten.

Hij boog het hoofd, vouwde de handen, sloot de oogen en prevelde zacht voor zich heen wat woorden. Maar z'n hart was verre van God. Beneden hoorde hij geschuifel. Even daarna klonken de orgeltonen op. De maaltijd was dus afgeloopen en ze zouden samen nu nog een vers zingen. Daar mocht hij nu ook niet aan mee doen. Een oogenblik speet het hem. Want *hoe* 't kwam wist hij niet, maar dat waren de heerlijkste oogenblikken van den dag, als ze samen zongen.

Met geweld echter verzette hij zich tegen het verlangen om mee te doen en opstaand, liep hij langzaam den zolder op en neer, terwijl hij zachtkens een vroolijk versje floot.

Inmiddels begon de avond te dalen.

De gouden zon, die reeds ter kimme neigde, overtoog de avondwolken met zacht purperen glansen.

Voor het zolderraampje staand, kon Harold dat schoone zien. Hij had er echter geen oog voor. Hij zag in die wolken wat anders.

Kijk daar in die groote wolk zag hij een manshoofd. En daar die wolkenprop leek wel wat op het Balkanschiereiland.

Dat was een aardig wolkje ginds. Krek een jongen met iets in den mond. 't Was wat te dik voor een sigaret, maar 't leek er toch wel wat op.

O ja, dat is waar ook. Die rookgeschiedenis. Door die aardige wolkenvormen was hij juist weer zoo goed in z'n humeur gekomen en kijk, nu werd dat ook weer verstoord.

Half boos op de wolken, wendde hij zich om en

keek nu den steeds donker wordenden zolder op.

Bah! wat was het hier nou vervelend.

Zou hij nog lang daar moeten zitten?

Straks kon hij geen hand meer voor de oogen zien.

Hij zou maar gaan zitten, tegenover het raam.

Dan zag hij tenminste nog wat licht.

Toen hij een half uurtje gezeten had, hoorde hij dat de kamerdeur openging. Even daarna zag hij het schijnsel van het kleine olielampje op de trap.

Moeke zou zeker Puk naar bed gaan brengen.

Zoo was het.

Al heel spoedig zag hij een kleine witte gedaante boven de trapopening uitkomen, gevolgd door Moeke, die de kleine bijlichtte.

Achter Moeke kwam Wim. Hij trok een alles-behalve vroolijk gezicht. Zeker omdat hij vroeger dan anders naar bed moest.

„Harold,” zei Moeke, „Pa zegt dat je beneden moet komen.”

Half blij, half onwillig stond Harold op.

Zeker nog een standje aanhooren.

Langzaam ging hij de trap af. Toen hij de kamerdeur opende en het licht hem volop bescheen, knipperde hij met de aan donkerte gewende oogen.

De anders zoo gezellige huiskamer leek hem nu niets.

Pa zat over z'n schrijfwerk gebogen.

Bij Moe's stoel stond het naaimandje, waarop de broek van Wim lag.

Frida en Noor waren bezig met een handwerkje.

„Heb je nog huiswerk?” vroeg Pa hem kortaf.

En op zijn „ja, Pa,” kreeg hij ten antwoord, dat hij het dan onmiddellijk moest gaan maken.

Hij kreeg z'n tasch en was al spoedig bezig met sommen „probeeran”. Van maken kwam niet veel.

Hij had z'n hoofd te vol met andere gedachten gehad, toen de sommen werden besproken.

Hij hoopte maar, dat Pa hem niet naar 't werk zou vragen. Dan zou deze stellig merken, dat Harold de sommen niet kende.

't Liep hem mee, hoor. Pa moest nog wat brieven posten en zei hem bij 't heengaan: „Zorg dat je op bed bent als ik terug kom.”

Vlug werden de boeken opgeborgen en zonder groet verliet hij de kamer.

Waar bleef Moeke toch?

Anders was ze nooit zoo lang boven.

Zeker was ze nog bij Puk.

Maar neen. Er was licht op de slaapkamer van Wim en hem. Daar stond Moeke voor het bed van z'n broertje. Hij hoorde Wim zachtkens schreien en zeggen, dat hij voortaan voorzichtiger zou zijn. O natuurlijk, zoo'n klein jonkie lieten ze beterschap beloven. *Hij* zou wel wijzer zijn.

„Ga je naar bed, Harold?” vroeg hem Moe.

„Omdat ik moet,” luidde kort het antwoord.

Moe, die haar kinderen goed kende, begreep dat er met Harold nu niet te praten viel. Daarom zei ze rustig en toch op een toon vol smart: „Dan hoop ik dat je heerlijk zult slapen, m'n jongen.”

„Wel te rusten, Moe,” zei nu ook Harold.

Maar 't was als met z'n gebed. Je moest het wel zeggen, anders zou 't net wezen, of je nog niet naar bed ging.

Moeke *voelde* dat hij maar wat woorden zei, maar dat zijn hart ver van haar was. Dat maakte haar zoo droef.

Domme Harold!

Daar omhoog, ver boven de wolken, daar woont Hij, die wacht op een gebed, een eerlijk gebed

van z'n jongenslippen, uit z'n jongenshart in z'n jongenstaal. Daarop wacht de Heere, om dan aan Harold vergeving te schenken. Om hem te brengen op de rechte paân.

En hier in huis wacht een lieve moeder en een trouwe vader op een woord, een vraag om vergeving voor 't kwaad dat hij deed in z'n onverschilligheid, in z'n drift. Eén woord, Harold, en 't is je vergeven; moeders blik en vaders hand, ze zullen je wijzen naar boven, van waar de zegeningen moeten komen. Ze zullen je wijzen op Hem, die gaarne vergeeft.

Maar de domme Harold luistert niet naar het stemmetje daar van binnen, dat hem even tot betere dingen aanspoort. Neen, hij gaat naar Wims bed en hij zal z'n broertje raden ook onverschillig te zijn. „Trek je er maar niks van aan, hoor Wim, ze moeten ons toch altijd hebben.”

Maar Wim kijkt niet op.

Hij houdt z'n kleine jongenshoofd in 't kussen geduwd.

Harold begreep het wel. Wim schaamde zich voor z'n huilgezicht. Moe kon je zoo lang bepreken tot je ging huilen. Maar met hem zou 't haar niet meer lukken!

„Geef je geen antwoord, jong?”

„Wel ja, stoor jij je ook maar niet aan mij. Word maar een stroopmop, hoor. Net zoo'n lieverdje als Noor en Frida, dan ben ik alleen de zondebok.” Zoo mopperde Harold en ontkleedde zich onderhand.

Toen hij klaar was, kroop hij dadelijk in bed.

De knieën buigen en danken?

Neen, hij deed het niet.

Dat moeten de zoeters maar doen. Hij was immers toch slecht!

Harold kan den slaap niet vatten.

Om en om zich woelend, ligt het laken op 't laatst geheel en al aan 't voeteneinde van het ledikant.

Onplezierig vindt hij 't zoo lang wakker te liggen. En dan telkens geplaagd te worden door de gedachten aan wat morgen in school hem wacht.

Maar wat hem toch nog meer hindert, is dat hij niet heeft gebeden. 't Is vreemd, maar je moet

eerst bidden, anders kan je niet slapen. Zal hij uit z'n bed gaan en voor het ledikant knielend z'n gewone avondgebed opzeggen? Maar hij voelt, dat gaat niet.

Hij moet immers den Heere belijden, dat hij niet bidden *wilde*. Hij moet immers met *al* z'n zonden tot God komen. En in plaats van voor al dat kwaad vergeving te vragen, leeft er in z'n hart het stellig voornemen om al die verkeerdheden aan den dag van morgen met nog een te vermeerderen. Als meneer Bovenkamp hem vragen zal: Wist jij waar Walter die sigaretten vandaan had, dan zal hij liegen: neen. Zoo kan hij niet bidden. Meneer Bovenkamp iets voorliegen, dat ging wel. Maar God opzettelijk een halve waarheid zeggen, daarvoor huiverde Harold gelukkig terug.

Eindelijk sliep de jongen in en eerst toen de zon haar gouden stralen liet spelen met z'n blonde lokken, ontwaakte hij.

In de huiskamer ging alles weer z'n gewonen gang. Niemand scheen nog boos op Harold. Alleen Moe keek hem zoo nu en dan eens van terzijde aan. 't Was alsof ze zag, dat er met haar jongen iets niet in orde was. Wim was weer de grappenmaker, Frida het rustige, vriendelijke meisje. Puks lach klonk weer helder op.

Noor was stil. Maar dat was ze wel meer.

Of was ze nu nog stiller dan anders? Ze had Harold vriendelijk „goeden morgen” gewenscht en omdat Pa in de kamer was, had hij ook maar gezegd: „Morgen, Noor”. Net als de anderen.

Maar Noor had hem ook nog even aangekeken. Net of ze nog iets tegen hem zeggen wilde.

Misschien had hij 't zich maar verbeeld. Maar toen hij naar school ging, toen merkte hij dat hij zich niet had vergist. Noor was hem achterop gekomen toen hij de gang doorliep naar de huisdeur toe. Ze had gezegd: „Har, 't spijt me dat 'k je gisteren met de dweil heb gegooïd.”

Toen ze 't zei, kleurde ze.

Die kleur werd nog hooger, toen ze er aan toevoegde: „Wil je 't me vergeven?”

Harold werd er verlegen van. Neen, verlegen niet. 't Was nog erger. Hij wist zich geen raad, had ze maar niets gevraagd. Voor zijn part had ze 'm nog eens met de dweil gegooïd.

Gauw wendde hij zich en opende de deur, terwijl hij achterom nog zei: „Ja, hoor.”

Op straat stond hij nog even stil. Wat waren meisjes toch rare kinderen. Daar vroeg Noor aan hem, haar broertje, om vergeving! Natuurlijk moest je dan vergeven. Och, Noor was toch wel een goeïerd. Hij kon alleen niet velen, dat ze altijd zoo zoet was. Dan staken ze zoo af: Hij en Noor.

Kom, hij moest doorloopen. Maar dat was waar ook. In z'n haast om de deur uit te komen had hij z'n tasch met schoolboeken op het gaskastje laten liggen. Gauw terug en ze halen. Moe stond echter al aan de deur met de tasch in de hand. Vlug naar Moe. Uit de open deur klonken de blijde klanken van Noors lied. Zoo even zoo stil en nu zoo blij.

Hoe kwam dat toch?

Een oogenblikje, toen hij over Noors vriendelijkheid nadacht, was hij ook meer tevreden geworden.

Maar de rust was weer verdwenen.

Waarom was Noor zoo blij?

Noor had haar kwaad beleden.

Beleden aan Pa en Moe.

Maar ook aan God. Ze had gebeden, want ze wist dat alleen uit gena vergeving van zonden werd geschonken. Ze had gebeden of Jezus haar Heiland wilde zijn. Ze had gevraagd of Hij haar altijd helpen wilde.

Toen was er vree in haar hart gekomen.

Toen kon ze blij gaan slapen.

En toch, er was nog iets, dat niet geheel in orde was. Dat was met Harold.

Tegenover hem had ze ook kwaad gedaan.

Maar ze wilde aan hem geen vergeving vragen. Zou zij aan *Harold* vergeving vragen?

Zij was toch de oudste en bovendien een meisje. En dan, Harold was toch begonnen?

Toen was de vree weer verdwenen en er was strijd gekomen in haar jonge hart. De trots had gestreden met de liefde, met de plicht, met haar kindergeloof. En dat geloof had het gewonnen. Natuurlijk.

Had Harold dat alles geweten, hij had kunnen begrijpen waarom Noor van morgen vroeg nog stil was en een uur later kon juichen.

Ze had een groote overwinning behaald.

Ze had zichzelf overwonnen.

En daarom was ze een heldinnetje.

Hoe dichter Harold de school nadert des te angstiger gevoel krijgt hij. Straks moet hij bij meneer Bovenkamp komen en dan zal die hem de gevreesde vraag doen. Straks moet hij z'n sommen laten zien en dan kan hij dat niet, want hij heeft ze niet gemaakt. Wat voor uitvlucht zal hij nu bedenken? Hij heeft den voet op 't zondenpad

gezet en dat is een hellend vlak, dat merkt Harold nu wel. Wil hij zich er uit redden, dan moet het eene kwaad het andere volgen.

Maar wat is dat?

Ziet hij 't goed? Staat daar aan het hek meester Hooghuis? Zou meneer ziek zijn? Of uit de stad? Harold hield wel niet van dezen meester, maar 't zou hem nu toch best te pas komen, wanneer niet Meneer maar meester Hooghuis vandaag bij hen in de klas kwam.

Hij bofte, hoor.

Om negen uur was meneer Bovenkamp nòg niet in school. De jongens hadden al geïnformeerd en waren te weten gekomen dat Meneer ziek was.

Meester Hooghuis nam om negen uur plaats in de deur die lokaal zes en zeven verbond en na met elkaar gezongen te hebben, vertelde meester den kinderen dat meneer Bovenkamp plotseling ziek was geworden. In het gebed, dat op die mededeeling volgde, vroeg Meester aan den Heere of Hij Meneer weer spoedig wilde genezen.

Nu, Harold hoopte ook dat Meneer weer beter werd. Maar.... hij durfde het niet zeggen, en haast ook niet denken.... maar.... niet al te gauw.

Eerst moest er zooveel tijd verloopen, dat de heele sigarettengeschiedenis zou zijn vergeten. Harold voelde 't was een slechte gedachte. Maar hij zou z'n best doen en zorgen dat hij niet weer in zulke nare omstandigheden kwam. Hard 'zou hij werken. Thuis vriendelijk zijn. Goed opletten en als hij zelf dan alles weer goed had gemaakt, dan zou hij den Heere om vergeving vragen. Vergeving voor z'n kwade daden, voor z'n kwade woorden, voor z'n kwade gedachten. Hij luisterde goed,

toen meester Hooghuis, staande tusschen beide lokalen, vertelde van Naomi en Elimelech, van Machlon en Chiljon, van Orpa en Ruth.

Hij deed z'n best toen ze de cijfersommen zaten te maken, die meester had opgegeven.

's Middags zouden de huiswerksommen worden nagezien. Gelukkig, nu kon hij ze tusschen de schooltijden nog even overschrijven. Dat was wel niet eerlijk, maar eerst moest alles goed zijn en dan zou hij als een flinke eerlijke jongen gaan leven. Als vanmiddag de nieuwe sommen werden besproken, dan zou hij heusch opletten, dan kon hij ze vanavond maken, zonder hulp, zonder morren en netjes. Z'n schrift zou juist vol zijn, wanneer hij deze nu nog overschreef en dan kon hij in 'n nieuw schrift beginnen met het goed te doen. Heerlijk!

Alles liep dien morgen goed van stapel en heel wat plezieriger dan hij had gedacht stapte hij om halfeen het huis binnen.

Netjes de voeten vegen. Pet ophangen. Moe en Noor groeten, even met Puk stoeien en toen vlug naar boven, de sommen overschrijven. Toch jammer dat het gebeuren moest.

Maar enfin. 't Was voor 't laatst. 't Zou voortaan beter gaan.

Toen hij geroepen werd om te komen koffiedrinken, was hij juist klaar.

Aan tafel vertelde hij dat Meneer ziek was en dat ze nu meester Hooghuis weer hadden. „Hij is vanmorgen heel aardig geweest,” eindigde Harold z'n verhaal. Pa keek hem eens aan. Even later Moe ook. Harold kleurde. Ze wisten, dat Harold met Meester niet overweg kon.

„Je hoeft niet te kleuren,” zei nu Pa. „k Moest

je alleen maar eens even aankijken. Zeg Har, je begrijpt toch wel dat de Meester niet alleen van morgen, maar haast *altijd* heel aardig is. Natuurlijk, 't is ook een mensch. Hij heeft z'n gebreken. Maar jij hadt moeten zeggen: ik vond hem van morgen heel aardig. Ik vermoed dat je goed je best gedaan hebt en dat de Meester nu niets op je had aan te merken. Zoo moet 't altijd zijn, jongen. Is 't niet? En leer nu van mij, nooit over ouderen en anderen te oordeelen. Dat zal de Heere wel doen. Bid jij maar of Hij je de kracht wil schenken, om rechtvaardig voor God en de menschen te leven. Dan misprijst niemand je."

Pa had gelijk en 't zou ook zoo worden. 't Laatste kwaad had hij zooeven bedreven.

Hij vond het wel niet aardig van Pa, om hem weer eens de les te lezen, maar hij wilde niet boos worden. Dan zouden al z'n goede voornemens niet helpen. Dan bleef je aan den gang.

Dien middag ging 't ook best.

Meester had nu z'n eigen klas schriftelijk werk opgegeven en kwam in de hoogste taal behandelen en sommen nazien. Toen de sommen waren gecorrigeerd, besprak hij vijf nieuwe, Harold was er heelemaal bij.

Helder en duidelijk maakte meester Hooghuis ze voor hen en 't zou dan ook geen moeite kosten, ze 's avonds te maken. Van Moe had hij twaalf cent gekregen om een nieuw schrift te koopen. Bij den boekhandelaar, die kort bij school woonde, had hij voor schooltijd een mooi cahier gekocht. Jan van den Akker, die zoo mooi schrijven kon, had in prachtig rondschrift op het etiket geschreven: Huiswerkschrift van Harold Schutte. Fijn, hoor. En nu er netjes in werken.

Dadelijk ging hij om vier uur naar huis. Hij zou vlug beginnen. Thuis gekomen was hij al heel gauw naar z'n kamertje gegaan. Eerst de sommen in 't klad maken en dan in 't net schrijven.

't Ging vlot. Prettig toch. Als je maar goed oplette, dan waren de sommen heel makkelijk. Maar altijd goed opletten, dat was juist het moeilijke.

Toen hij de sommen in 't klad af had, wilde hij beginnen met ze over te schrijven. Maar de pen was slecht. Had hij daar ook maar een nieuwe voor.

Een aan Moe vragen. In een wip gleed hij langs de trapleuning. Dat mocht wel niet, maar och, dan was je vlugger beneden. Als Pa 't zag, dan.... Maar Pa had het gezien.

„Geen beenen meer, jog?“ vroeg Pa. „Jawel Pa.“ „Gebruik ze dan, hè?“

't Viel nogal mee.

„Waar zit je toch, Har?“ vroeg Moe. „'k Heb je gezocht, want er moet nog even een boodschap gebracht worden naar den slager. De knecht heeft vanmorgen vet vergeten.“

„'k Was aan m'n huiswerk begonnen, Moe. En nu is de pen stuk. Mag ik een nieuwe koopen?“

„Ga die pen eens halen,“ zei Pa.

In een paar sprongen was Har boven en weer terug.

Pa vond dat 't nogal ging met die pen. Toen Har echter vertelde, dat hij een nieuw schrift had, waarop Jan v. d. Akker zoo mooi z'n naam had geschreven en dat hij nu zoo graag netjes wilde werken, glimlachte Pa eens en kreeg hij geld voor zes pennen. Moe zou de vijf, die overbleven, wel bewaren.

Har weg. Na een kwartiertje was hij al terug. Met vet en pennen. En in z'n ijver om toch vlug

z'n werk af te maken, legde hij de pennen in de keuken en stapte met het vet naar boven.

Moe riep hem lachend na en Pa vond dat hij te hard van stapel liep.

„Schrijf nu van avond na het eten je sommen in, jongen, dan kan ik ook eens zien, of je 't netjes doet,” zei Pa.

Gelukkig, Pa zou ook eens kijken. Ja, dan moest hij 't wel netjes doen. Misschien wilde Pa onder de stukjes waar het op aan kwam, wel een mooie lijn trekken. Dat kon Pa zoo goed. Daar had hij een stalen liniaal voor. Een liniaal met gummi er onder.

Nu nog maar even den tuin in.

Stoeien met Puk. Dat was toch zoo'n lieverd.

Maar o wee, wat hilde ze.

Moe schrok er van. Zoo ging Puk te keer. Pa kwam ook den tuin inloopen om te zien wat er aan de hand was.

Het kleine blondje kwam aanstappen met het haarlint in de hand. Dat haarlint was haar trots. Dat had ze van Noor gekregen en nu was het lint uitgegaan. Dat had ze al heel erg gevonden. Maar wat nog erger was, toen ze geprobeerd had om 't zelf weer in orde te maken, toen had ze er een scheur ingetrokken.

Frida troostte haar. Zij had ook nog een mooi lint. Als Moeke het goed vond, dan mocht Puk dat hebben. Moeke vond het goed en Puks tranen werden gedroogd.

Dien avond besteedde Harold veel tijd aan het inschrijven van z'n sommen. 't Werk was eindelijk af en keurig in orde. Zelfs Pa zei dat 't netjes was.

't Was nu recht gezellig in de huiskamer. Heel wat anders dan den vorigen avond.

Noor was ook vroolijk.

En geen wonder.

Niet alleen omdat alles weer goed was.

Neen, in haar binnenste klonk telkens: Die bidt, die ontvangt.

Dat bezoek van die rijke dame, op wie zij zoo gefoeterd had, dat had haar nu gelukkig gemaakt. Die dame had van haar handwerkonderwijzeres gehoord, dat ze zoo netjes werken kon. En nu was zij aan Moeke komen vragen of Noor een avondje in de week bij haar mocht komen. Zij werkte dan met nog meer meisjes voor de armen. Ze maakten mooie handwerkjes. Die handwerkjes werden verkocht en de opbrengst van dien verkoop kwam den armen ten goede. De meisjes konden bij haar wat leeren ook. Als ze iets niet konden, dan hielp zij ze terecht. Dat was net een koljje naar Noors hand. Als ze er aan terugdacht, hoe ze bij zichzelf had gezegd, zulke rijken hebben het toch maar gemakkelijk, dan schaamde ze zich. Die rijke dame zocht werk, niet voor haar eigen genoegen alleen, maar ook en in de eerste plaats om armen te helpen.

Moe had het haar van morgen eerst verteld. Van morgen, toen ze weer blij was.

Zie je wel, God gaf op Zijn tijd Zijn zegen.

„Ben je klaar met je werk, Har?”

„Ja Pa.”

„Dan moet je maar de kooi opzoeken, jongen.”

Har had al eer naar bed gewild, maar er was iets dat hem tegenhield.

Was er maar niets. Niets dat 'm bang deed zijn. Kon hij maar net zoo gelukkig wezen als Noor. Ja, hij deed wel blij en soms was hij ook blij. Maar hij bleef niet blij.

Een oogenblik dacht hij er over alles maar eerlijk op te biechten aan Pa of nog liever aan Moe. Dat zou wel niet prettig zijn, maar dan ging dat benauwde gevoel misschien wel weg. Misschien, . . . ja. Maar neen, dat zou niet weg gaan, want hij wilde 't kwaad alleen maar belijden om den angst te verdrijven en niet omdat hij er berouw over had.

Nee, hij zei maar niets en ging naar boven. Met dat vreemde gevoel. En dat hield hij, ook toen hij z'n gebed opzei. Ja opzei. Bidden was het niet. 't Was niets anders dan een van buiten geleerd lesje opdreunen. Diep kroop hij onder de dekens, daar zou z'n bangheid wel weggaan. Daar zou hij wel aan iets prettigs denken. O, ja. Aan de sommen, die hij zoo netjes gemaakt had.

Meester Hooghuis zou hem wel prijzen. Eindelijk, hoor. In de vorige klas had hij niet veel pluimpjes van hem gehad. Nu zou het anders worden. Geregeld zou hij goed z'n best doen en dan werd hij misschien wel een van de eersten.

Zoo dacht hij zichzelf in slaap.

De bange gedachten verdwenen.

Een rustig gevoel kwam in hem. Hij had z'n kwaad begraven.

In de huiskamer zaten, nadat ook Noor naar bed was gegaan, Pa en Moe nog wat te praten.

„Vind je Harold niet vreemd, de laatste dagen?” vroeg Moe.

Maar Pa had niets bijzonders opgemerkt. Hij had alleen weer eens een bevlieging. Een nieuw schrift en dan je best doen, misschien een keer of drie; maar dan is 't ook weer uit. Zoo dacht Pa.

Maar Moe was er niet gerust op. 't Was haar of Har iets verbergde. En Moe had gelijk.

Toen ze 's avonds voor haar bed geknield, den Heere dankte voor de zegeningen van den dag en smeekte om vergeving voor overtredingen, toen vroeg ze den Heere ook of Hij *haar* kinderen tot *Zijn* kinderen wilde maken en de verborgen zonden wilde openbaren en een strijd tegen het kwade in de jonge harten te voorschijn roepen.

De herfst had z'n intrede gehouden. De hardgroene zomerbladeren waren vergeeld. De zegnende zomerzonne rees niet meer zoo hoog aan den hemel en de dagen werden aanmerkelijk korter.

Een alles doordringende najaarsregen drensde reeds dagen aaneen neer en deed een ieder, die niet noodzakelijk naar buiten moest, besluiten om maar thuis te blijven.

Harold en Wim stapten saam over de glibberige straten en spoedden zich naar huis. Frida was niet naar school gegaan. Ze had zich 's morgens niet lekker gevoeld en Moeke vond beter dat ze 't bed hield. Tegen den middag was ze er niet beter op geworden. Ze had koorts gekregen en lag nu met gloeiend hoofdje, waarin een paar schitteroogjes vreemd glommen, lusteloos voor zich uit te staren. Noor zat bij haar. Moeke zou het eten wel alleen koken. Frida zou het te ongezellig hebben wanneer ze zoo alleen lag en Puk op de slaapkamer te laten zou niet goed zijn. Puk was te druk.

Noor niet. Rustig zat ze te handwerken, telkens naar Frie kijkend, om te zien of die glimoogjes ook wat verlangden, om dan dadelijk de vragen te voorkomen en nu met wat water, dan met wat eau de cologne klaar te staan.

Dorst en hoofdpijn kwelden het kleintje.

En toch, hoe naar ze zich ook voelde, er kwam

telkens, wanneer Noor zich zoo'n flinke verpleegster toonde, een glimlachje op 't moede gezichtje. Een glimlachje vol dank. Toen Pa thuis kwam, ging hij eerst naar boven.

Dadelijk bemerkte hij dat z'n zwakke popje lang niet goed was.

„Heb je pijn, Frie?“ vroeg hij. En toen ze hem vertelde dat haar hoofdje nogal zeer deed, legde hij z'n frissche hand op 't gloeiende kopje. Dat deed goed.

„Weet je wat, Noor,“ vond Pa, „jij moest maar hier eten, dat is gezelliger voor Frie, dan ga ik na het eten wat bij haar zitten.“ Noor vond het best.

„We moeten den dokter morgen even waarschuwen, Moeke. Frida is ziek. Misschien is 't maar wat kou. Maar we moeten voorzichtig zijn met haar,“ zei Pa toen hij beneden kwam. „Ze heelt nu nogal koorts.“

Moeke had het al gevreesd.

„Hoe gaat het toch met mijnheer Bovenkamp, Harold?“ vroeg Pa. „'k Hoor jou nooit over hem. Vanmiddag werd me verteld dat hij nog lang ziek kan blijven.“

Even schrok Har.

Neen, hij sprak er nooit over.

Hij dorst niet over de ziekte van Mijnheer te spreken, want dan dacht hij meteen weer aan wat hij gehoopt had.

Maar nu moest hij toch antwoorden.

Nu moest hij vertellen wat meester Hooghuis dezen middag gezegd had.

't Ging heelemaal niet goed met Mijnheer. Zachtjes moesten ze voorbij het woonhuis loopen en niemand mocht in de poort blijven spelen.

't Ging langzaam maar zeker achteruit.

Pa en Moe schrikten er van.

Wat vreemd van zoo'n jongen, om dat niet eer te vertellen. Ja, Har was vreemd de laatste dagen en weken, dat drong weer met kracht tot Moe door.

Toen Pa dankte voor de genoten spijzen, bad hij ook voor mijnheer Bovenkamp.

Dat deed Harold pijn.

Waarom wist hij niet precies. Of ja, toch wel. Hij had elken avond voor z'n meester moeten bidden en hij had het niet gedaan. Hij had zelfs gemaakt, dat Pa het ook niet deed.

Weg was weer die heerlijke rust in hem.

Het begraven kwaad stak weer den kop op.

Hè, hij had gedacht en gehoopt dat het nu voor goed er onder zat en nu kwam het hem weer plagen.

Al weken, neen, al twee maanden had hij hard gewerkt en z'n kerstrapport beloofde schitterend te worden en toch was nog niet alles zooals het wezen moest. Hij zou nog flinker aanpakken. Of moest hij soms z'n kwaad belijden?

Dat durfde hij niet.

Dat durfde hij niet aan Pa, niet aan Moe, niet aan God. En daardoor werd hij wat vreemd voor Pa en Moe en daardoor kon hij niet bidden tot God.

Den volgenden dag kwam dokter. Frida was ziek. Dokter was bang voor de longen. Heel voorzichtig zijn met tocht, rustig houden, zoodat de koorts niet zou toenemen. Dat was z'n boodschap. Den volgenden dag zou hij terugkomen.

En toen hij terugkwam was Frida erger, de longen waren aangedaan. 't Zou een langdurige ziekte worden. Rust, vooral rust was noodig.

Nu kregen Noor en Moe de handen vol.

Overdag zaten ze om de beurt bij Frida en

's avonds, als Pa thuis was, dan moesten zij de schade van overdag inhalen.

Dan zat Pa bij Frida.

Zoo ging het weken lang. Frida werd niet erger, maar ook niet beter.

Op een avond moest Pa voor kantoorzaken van huis. Wie zou er nu bij Frida moeten zitten?

Frida zelf loste de moeilijkheid op.

Harold moest het maar eens doen. Dan kon ze hen nog eens wat vragen over school ook. Ze zag hem haast nooit. Even gedag zeggen 's morgens en 's avonds, dat was al. Zoo de ziekenkamer in, zoo er uit.

Nou, Harold had er niet veel mee op, maar hij durfde niet weigeren. Hij zou gaan.

Na den maaltijd stapte hij naar boven. Het geschiedenisboek ging mee. Den volgenden dag begonnen de repetities.

De eerste zou over geschiedenis zijn. Hij had z'n lessen al goed geleerd, maar je kon je werk nooit vaak genoeg nakijken. En dan als je werkte, behoefde je niet geregeld te praten. Praten met je kameraad, dat ging nog wel. Maar met je zieke zusje! Neen, — dat hield hij vast niet lang vol. Waar moest je over spreken?

„Moet je nog leeren, Har?” vroeg Frida een beetje teleurgesteld. Ze had gehoopt eens veel van school te hooren. Haar hoofdpijn was juist wat gezakt en ze meende nu wel wat meer te kunnen praten dan eerst.

„Ja, Frie, we hebben morgen repetitie.”

„O, dan kan je zeker niet met me praten, hè?”

„Nou, even wel, hoor. En zoo af en toe,” goedge Har, die zag dat z'n zusje het een beetje verdrietig vond. „k Heb m'n lessen al wel nage-

keken, maar 'k wilde graag een mooi cijfer halen en daarom doe 'k 't nog eens."

„Jammer, dat ik geen repetities mee kan maken, hè? Wat zal ik een eind achter komen. Misschien blijf ik nu met April wel zitten. Als 'k tenminste weer beter word," liet ze er na een poos op volgen.

„Och, natuurlijk ga je over," stotterde Harold, „en je wordt best nummer één . . . enne, enne . . . nou, je wordt natuurlijk weer beter."

Hij wist niet waar hij de woorden vandaan had gehaald.

Een poosje zwegen ze.

Daarna begon Frida opnieuw. Ze vroeg over vriendinnen en meesters. In andere omstandigheden zou Harold haar geantwoord hebben, dat hij zich niet met meisjes bemoeide. Maar nu pijnigde hij z'n hersenen om op te sporen wanneer en waar hij Frie's kameraadjes gezien had en wie er naar haar geïnformeerd hadden.

Zoetjesaan kwam ook het gesprek op mijnheer Bovenkamp. „Is Mijnheer nog niet beter, Har?" Daar had je weer zoo'n vraag, die hem pijn deed. Maar antwoorden moest hij. Dat éene: „als 'k tenminste beter word," dat had hem heel dicht bij Frida gebracht. Dat had hem spraakzaam gemaakt.

„Hij wordt erger, Frie," antwoordde hij zacht.

„Zou hij sterven, Har?"

„k Weet het niet," bracht hij er nu met moeite uit.

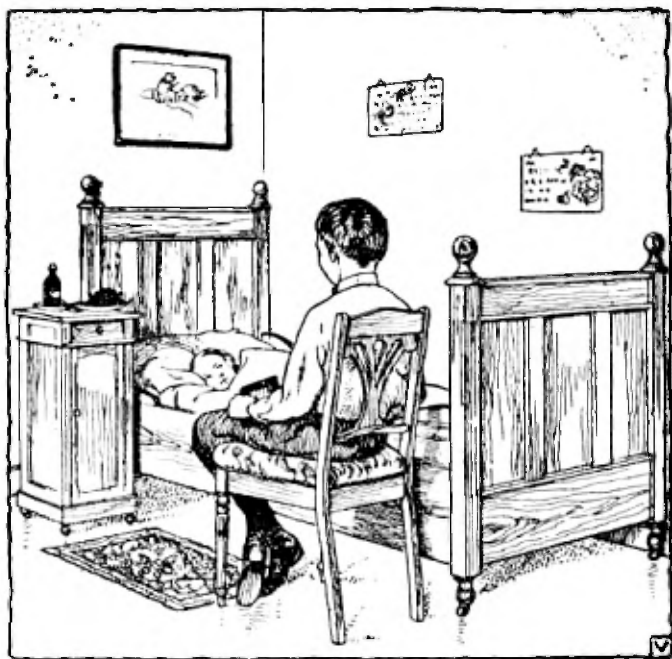
Weer volgde er een oogenblik van stilte.

„Zou sterven erg zijn, Har?"

Hij haalde de schouders op. Zweeg Frida nu maar. Daar sprak hij niet graag over en vooral niet als het mijnheer Bovenkamp betrof.

Boven Frida's ledikant hingen twee teksten. Die had ze eens gekregen van mijnheer Bovenkamp.

Dat was verleden jaar geweest. Toen was ze ook een poos ziek geweest. Mijnheer had haar opgezocht en haar die twee tekstkaarten gegeven. Op de eene stond: „Zijt getrouw tot den dood en Ik zal u geven de krone des levens” en op de andere: „De bezoldiging der zonde is de dood.”

Frida had al meer naar die teksten gekeken, als ze dacht over den dood. En dan die ééne, die maakte wel blij; maar die andere? Getrouw zijn tot den dood! Frie geloofde dat dit beteekende altijd Jezus te dienen. En dat vond ze wel heerlijk. Want ze had haar jonge hartje aan Jezus gegeven. Dat

wisten Vader en Moeder heel goed en Noor had dat ook wel begrepen.

Wie nu Jezus diende tot den laatsten stond van zijn leven, die ging den hemel in. Dat beteekende die eene tekst. En dan leek sterven toch niet zoo vreeselijk.

Maar die andere! De bezoldiging der zonde is de dood. Het loon voor de zonde is de dood. De straf op de zonde is de dood. Dat sterven was straf ontvangen.

Dacht ze daaraan, dan vond ze sterven wel erg.

Een lange poos werd er weer gezwegen.

Har's gedachten dwaalden langzamerhand af naar z'n geschiedenislessen en 't duurde niet lang of hij was in z'n werk verdiept.

Toen hij klaar was, begon hij uit zichzelf aan Frida allerlei dingen te vertellen waarin zij belang stelde. De avond vloog om en toen Moe Har kwam aflossen, vond ze het noodig dat Frie wat ging slapen.

Ze had een hoogroode kleur van het luisteren en praten. Nu moest ze rust nemen.

Har ging tevreden en blij naar bed. En toch . . .

Ze sprak van sterven. Zoo'n klein meisje sterven. En ze had gevraagd of sterven erg was.

Hij kon haast niet in slaap komen.

Telkens weer dacht hij aan den wreeden dood, die hem misschien Frida ontrooven zou. Die ook zoo vlak bij meneer Bovenkamp was . . .

O, had hij toch maar niet gewenscht dat Meneer een poos ziek zou blijven.

Had hij z'n kwaad maar beleden.

Dan zou ook z'n onrust verdwenen zijn.

Nu ging het niet meer. Nu moest hij maar hard werken en z'n angst begraven.

De winter spreidde op veld en akker het witte sneeuwkleed. De nog bladerrijke heesters droegen witte mantels. En nog maar steeds daalden de donzige dwarrelaars zacht neer.

Het Kerstfeest naderde met rassche schreden. Dat was, zooals meester Hooghuis gezegd had, het feest van het leven, waatop de blijmare zou worden gehoord: Een Kindeke is ons geboren. En ernstig had hij tot z'n leerlingen gesproken. Dat Kindeke, *Het Kindeke*, moest ook in hun hart geboren worden. „De geboorte van Jezus in ons hart, geeft ons vreugde, rust, zaligheid in het leven. Zij is de troost in ons sterven. Dat, meisjes en jongens, is ook de troost van mijnheer Bovenkamp. Zijn leven gaat wijken. De dood werpt reeds z'n schaduwen vooruit. Zijn lichaam komt het doorgestane lijden niet meer te boven. Als straks de kerst-klokken luiden en ons roepen om de geboorte van den Wereldvorst te vieren, dan heeft Mijnheer Hem misschien reeds aanschouwd.

Mijnheer heeft mij gevraagd jelui in dit uur ernstig te vermanen, om te zoeken de dingen die boven zijn. Ik kan het niet zooals hij dat zou gedaan hebben. Maar, 't is toch een en dezelfde boodschap die ik je nu breng.

Vlucht tot Jezus.

Bij hem alleen is vergeving van zonden te ontvangen. Menschen kunnen vergeven, menschen moeten vergeven, maar menschen willen soms niet vergeven.

Jezus kan, wil en zal het doen.

O, ga dan tot Hem, met nog onbeleden zonden, met nog verborgen kwaad en toon in dat belijden, dat je de lessen van je stervenden hoofdonderwijzer hebt verstaan.”

't Was doodstil in de klas.
Hier en daar zaten meisjes te schreien. Ook

Meester was onder den indruk. Har was meer dan vol.

Een boodschap van mijnheer Bovenkamp over onbeleden zonden en nog verborgen kwaad!

Er mee vluchten tot Jezus had Meester gezegd.

Die kan, wil en zal vergeven. Dus niet het kwaad begraven, maar belijden.

Stil kwam Har thuis. Hij was bang dat Pa en Moe hem naar de reden daarvan zouden vragen. Maar dat gebeurde niet. Ook thuis dreigden doodschaduwen. Frida was de laatste weken veel minder geworden.

Geregeld moest ze hoesten. Dat deed haar pijn en maakte haar zwakker.

Toen Harold thuis kwam, had ze juist een hevige hoestbui gehad. Ze was zoo benauwd geweest, dat Moe gevreesd had haar dood in handen te houden. Nu lag ze vermoeid ter neer en sloop ieder haast door het huis. Aller gedachten waren bij Frie en daardoor werd er niet op Har gelet.

Ze waren allen stil en onder den indruk. Waarom zou hij het niet zijn?

Aan tafel bad Pa ernstig. Hij smeekte den Heere om behoud vóór het nog jonge leven. Maar hij voegde er aan toe: „Heere, niet onze, maar Uw wil geschiede.”

Toen Harold, vóór hij weer naar school ging, Frie even mocht gaan groeten, zag hij hoe afgetobd het meisje er neer lag. Een bleek waas had zich over het smalle gezichtje gespreid en moeilijk zei ze: „Dag Har”.

's Middags kregen ze Kerstvacantie. Anders konden ze zoo blij naar huis huppelen, maar nu liepen ze rustig voort, Har en Wim. 't Was voor Wim zoo moeilijk zich rustig te houden in huis. Hoe hij op andere tijden ook naar vacantie verlangde, nu had hij nog maar liever naar school gegaan. Daar had hij z'n kameraden. Daar hoefde je niet op je teenen te sluipen. Daar kon je op de speelplaats stoeien en ravotten naar hartelust.

Zachtjes klepten ze aan de brievenbus.

In de gang hoorden ze voetstappen zich haasten.

't Was Noor. Dadelijk legde ze den vinger op den mond. Angstig keken de jongensoogen haar aan.

Was 't weer erger met Zus? Maar neen, op Noors gelaat lag een rustig-vredige glans.

„Ze is gaan slapen en dokter denkt dat we nu 't ergste gehad hebben. We moeten ons heel stil houden. Wim, doe jij je schoenen maar uit.”

Wim keek z'n Zus niet erg vriendelijk aan.

„'k Mag van Moe niet op m'n kousen loopen,” wist hij te antwoorden. Maar Harold, die in andere omstandigheden stellig

Wim zou zijn bijgefallen, kwam nu Noor te hulp.

Nou wel,” zei hij. „Ik doe ze ook uit.”

Dadelijk volgde Wim Hars voorbeeld en Noor en Har waren gelukkig. Zij voelden zich nu de grooten.

Om halfzes kwam Pa thuis. Overgelukkig ging Noor naar hem toe. De donkere wolk, die ze op Pa's voorhoofd had gezien, werd weggevaagd.

Zacht fluisterde ze Pa in: „Die bidt, die ontvangt.” Ja, ze had gebeden. Veel gebeden. En haar gebed scheen verhoord. 't Moeilijkste was geweest om achter haar smeeken te voegen: „Uw wil geschiede.”

Soms had ze die woorden wel gezegd, maar alleen omdat het moest; niet omdat ze het meende. Nu kon ze danken. Als er niets bijzonders meer bij kwam, zou Frida herstellen.

De donkere dagen voor Kerstfeest kregen lichtglansen in „Ons Hofje”. De rustige slaap had Frie verkwikt. Wel was ze erg zwak, maar dat zou hopelijk wel in orde komen.

Met blijdschap zag ze uit naar de naderende Kerstdagen. 't Speet haar wel, dat ze die niet in den huiselijken kring kon doorbrengen, maar ze was al blij dat ze beneden weer zachtjes mochten zingen.

Als ze daar zoo rustig de Kerstversjes zongen, dan ruischten die lieflijke tonen naar omhoog en bereikten ook haar oor. Soms neuriede ze stilletjes mee: „Nu sijt wellecome, Jesu, lieve Heer.”

Dat was zoo'n mooi versje.

Dat had ze al eens eerder gebeden. Toen ze zoo ziek was. Toen ze dacht te sterven. Maar de Heere had haar nog in het leven behouden. Daar was ze dankbaar voor.

Ze had *kunnen* sterven.

Maar ze wilde nog graag leven. Ze was nog zoo jong.

Peinzend lag het meisje daar neer, toen ze weer werd getroffen door dat wonderschoone gezang:

Hoe zal ik U ontvangen?
Hoe wilt Gij zijn ontmoet?

't Waren Noor en Wim, die het zongen. Har was zeker niet thuis.

Maar Har was wel thuis.

Hij zong echter niet. Hij was 's middags even langs het huis van den Bovenmeester geloopt. Voor de deur had men dik zand gestrooid. De toestand scheen heel ernstig. Een oogenblik stond de jongen in gedachten. Zou hij aanbellen? Zou hij zeggen, dat hij nog een boodschap aan Meneer had? Maar men zou hem immers voor dwaas houden. Men zou zeggen dat hij een domme jongen was. Dat hij er verkeerd aan deed, met nu aan te bellen.

Maar als hij dan eens volhield.

Als hij eens zei, dat hij kwaad had te belijden aan Meneer. Dat hij gehoopt had, dat Meneer een poos ziek zou blijven. Dat hij

Daar rolde een dokterskoetsje aan. De koetsier hield z'n paard in en reed stapvoets op de woning van mijnheer Bovenkamp aan.

De dokter stapte uit het nu stilstaande rijtuig en deed zacht het portier dicht.

Het dienstmeisje voorkwam zijn bellen. Stil ging de deur open. Beiden knikten en dokter stapte de gang in en ging den hem bekenden weg.

Har ging tegen het schoolhek hangen.

Zou hij aan den koetsier vragen of Meneer erg ziek was? Maar de koetsier zat te lezen. Rustig had hij een krant uit den zak gehaald en scheen in z'n lectuur verdiept.

Na wat wachters kwam de dokter de huisdeur weer uit. Werktuiglijk gleed de courant weer in den zak van de groote koetsiersjas. Even keek

hij schuin naar den dokter, die hem de straat noemde daar hij nu heen moest rijden, hij wachtte tot dokter zat, een rukje aan de teugels en eerst kalm, maar allengs sneller, rolden de wielen het koetsje weg.

Nu wist Har nog niets.

Weet je wat? Hij zou aanbellen en uit naam van Pa vragen hoe Meneer het maakte. Maar Pa had hem dat immers niet opgedragen. En hij zou de boodschap ook niet overbrengen. Dat ging dus ook al niet.

Maar wat was dat? Was er een papiertje op de deur geplakt? Wat zou daar opstaan?

Juist wilde Har gaan kijken, toen de oudste zoon van mijnheer Bovenkamp naar buiten kwam en een nieuw papiertje over het oude plakte.

Nauwelijks had deze de deur weer geruischloos gesloten of Har ging lezen:

Verzoeke *niet* te bellen, dan wanneer het *strikt noodig* is.

De zieke gaat snel achteruit. De dokter heeft alle hoop opgegeven.

Het hart bonsde Har in de keel. Dadelijk ging hij weg. Naar huis? Neen, dat nog niet. Eerst maar een paar straatjes om. Lang kon hij niet meer. Hij had gevraagd of hij even wat mocht omloopen en Moe had hem een uurtje toegestaan.

Dat uur was haast om.

Langzaam ging hij naar huis.

Daar was hij stil. Daar zong hij niet mee. Daar vertelde hij niet wat hij wist.

Moe sloeg hem telkens gade. Dat merkte Har en 't maakte hem angstig. Hij wist wel, Moeders oog zag meer dan dat van een ander.

Toen Moe even in de gelegenheid was, kwam

ze dicht bij Har en vroeg hem, waarom hij zoo vreemd en stil was.

„We moeten toch stil zijn, Moe?” gaf Har weifelend ten antwoord. Maar Moe liet duidelijk merken, dat ze met zoo'n antwoord niet tevreden was.

„Daarom is het niet, Har. Er is iets anders dat je zoo vreemd doet zijn. Kan je 't niet aan Moeder vertellen?”

„Nog niet, Moe,” bracht Har er met moeite uit.

„Is het zoo erg, m'n jongen?”

„k Weet het niet, Moe.”

Moe zweeg, want juist kwam Wim weer binnen, die zooeven met Noor en Puk naar de keuken was gegaan.

Wim moest telkens gewaarschuwd worden, wat Har te stil was, was hij te druk.

Maar bij Wim was de drukte niet vreemd. Z'n kleine vroolijke jongensleven kende geen zorgen, geen moeite, geen verdriet. Ja, toen Zus heel erg was, toen was hij ook stil en verdrietig geworden. Maar nu? Hij haakte alleen nog maar naar het oogenblik, waarop hij weer luidkeels kon roepen van de Geuzen en den Briel, van Maurits en Breda, zoo nu en dan afgewisseld met een straatdeuntje, dat hij bij een orgel gehoord had en waarvoor hij natuurlijk een standje kreeg.

Hij vergat telkens dat hij rustig moest zijn, ook nu.

Heel onverwachts zette hij 't vers in dat ze geleerd hadden toen mijnheer Bovenkamp vijf en twintig jaar hoofd aan hun school was.

Dadelijk klonk hem het waarschuwend „Wim” in de ooren en Wim zweeg. Maar 't had Harold intusschen pijn gedaan.

De Kerstdagen kwamen.

't Was feest in „Ons Hofje”.

Frie mocht 's morgens en 's middags een half uurtje op en als 't zoo door ging, dan zou ze met Oudejaar en Nieuwjaarsdag wel een oogeblik beneden mogen komen.

Op den morgen van den eersten Kerstdag gingen ze allen rustig naar Frie's slaapkamer.

Daar las Pa het Kerstevangelie en dankte en bad met zijn gezin. Al mocht Frie nog niet bij hen komen, daarom konden ze wel bij Frie gaan. Even rustig als ze gekomen waren, gingen ze weer weg. Behalve Noor. Zij hield Frie gezelschap, tot het tijd was om naar kerk te gaan.

„Zeg Noor,” vroeg Frie, „krijgen de armen vandaag al de lekkernijen en dien wintervoorraad, waarvan je me verleden week vertelde?”

„Ja, vanavond. Maar we mogen er niet bij zijn, als 't uitgedeeld wordt. Dat doet freule Hensbroeck zelf. 't Zou ook niet aardig zijn als die menschen zooveel bekijks hadden.

Morgenavond moeten wij meisjes allemaal bij de freule komen. Niet om te handwerken. We worden ook getrakteerd. En ze zeggen dat je nog een presentje krijgt ook.”

„Leuk hè? Zou ik er later ook heen mogen? Ik vind het wel prettig om wat voor een arm mensch te mogen doen.”

Juist wilde Noor haar gaan antwoorden, toen ze verder ging: „Zeg, Noor. 'k Heb telkens wat geld gekregen in m'n ziekte. Zou ik dat van Pa en Moe aan freule Hensbroeck mogen geven? Dan heb ik ook nog wat gedaan. We moeten immers allen wat doen.”

Noor vond het prachtig van Frie en ze begreep

wel, dat Pa en Moe het goed zouden vinden en dat freule Hensbroeck er stellig blij om zou zijn, maar even toch wilde ze zeggen: 'k Zou het niet doen, Frie.

Frie had toch al zoo weinig plezier gehad den laatsten tijd. En wat ze nu gekregen had, zou ze nog weggeven ook?

Maar Noor begreep al heel gauw, dat het Frie verdrieten zou als het niet mocht of wanneer het haar werd ontraden.

„Da's mooi van je, Frie. Pa en Moe vinden het vast goed, hoor,” liet ze nu haastig volgen.

„Vraag jij het dan, Noor?”

Noor beloofde het en nauwelijks was ze beneden of ze liep naar de keuken waar Moe was. Als Pa het goed vond, vond Moe het best.

Pa knikte dankbaar. Ja, dat mocht, dat stond hij graag toe. Frie was in de wolken: Omdat ze *geven* mocht.

In het huis van den Bovenmeester werd het feest der lichtglansen, het Kerstfeest, verdonkerd door de doodsschaduwen.

Mijnheer Bovenkamp was stervende.

Z'n vrouw en kinderen weken niet meer van zijn sponde. 's Middags, juist toen de kerkklokken de menschen opwekten om te komen in Gods Huis, ging Meneer naar 's Vaders hemelwoning.

O, het scheen wel of de lichtglansen van het Kerstfeest verduisterden, maar voor den Bovenmeester werd het eerst in waarheid het feest van Het Licht, het feest van Het Leven.

Pa was met Moe en de jongens naar de kerk geweest.

Har had z'n best gedaan om goed te luisteren naar de predicatie. 't Was hem gelukt ook. De dominee had gesproken over de eenvoudige herders, die naar Bethlehem gingen om den Heiland der wereld, het Kindeke Jezus, te aanbidden.

Ze hadden den hun toevertrouwdn arbeid in den steek gelaten, om te gaan zien naar den geboren Koning, die daar neerlag in schamele doeken.

„Maar toen ze hadden aangebeden, zijn ze weer-gekeerd, nadat ze in de stad de blijmare hadden bekend gemaakt.

Zoo hoort het. Arbeiden is goed. Maar, als Jezus roept om tot Hem te naderen, dan mag, neen dan moet het werk rusten.

Menigeen vindt geen tijd om tot Jezus te gaan. Al z'n bezigheden nemen hem zoo in beslag, dat er voor den Wereldvorst geen minuten, laat staan uren kunnen overschieten.

Anderen die wel voelen dat ze feitelijk met al wat hun deert moeten gaan tot den Heiland, anderen willen die behoefte met noesten arbeid wegwerken. Beide groepen van menschen handelen verkeerd.”

Zoo had dominee gesproken en Har had gevoeld: dat was waar. Zooals die laatsten doen, deed hij.

Lang kon hij niet er over nadenken, want al heel spoedig eindigde de avonddienst en verlieten de kerkgangers na gezang en dankzegging het kerkgebouw.

De weg naar huis leidde langs de school.

Toen ze naar de kerk gingen had Pa het papiertje op de deur van het huis van den Bovenmeester gezien en was even gaan kijken.

„Toestand ernstig. Het leven wijkt.”

Dat was de korte, alles zeggende boodschap.

Toen ze het huis weer passeerden, ging Pa nog

even kijken. De heldere maan wierp haar zilveren stralen op het deurvlak.

Er stond nu iets anders te lezen:

„Om zes uur ging de Heer Bovenkamp naar zijn Meester.

De leerlingen der hoogste klasse worden verzocht den 28sten December des morgens om negen uur in de school aanwezig te zijn, ten einde den begrafenisstoet te volgen.”

Har was met Pa meegegaan. Bevend over heel z'n lichaam las hij de droeve tijding. Moe, die met Wim was doorgelopen, vroeg aan Pa: „Leeft Meneer nog?”

„Hij is heengegaan,” zei Pa.

Ze waren onder den indruk en haast zwijgend gingen ze voort.

Thuis vertelde Pa aan Noor, dat mijnheer Bovenkamp was overleden. Ze verschrok er van en dikke tranen welden uit haar oogen.

Pa echter troostte. Zeker er was iets droefs. Maar 't was toch ook heerlijk te weten dat Meneer bij Jezus was. „Hij viert Kerstfeest in den hemel.”

Har kroop dien avond vroeg in bed. Hij was stil en huiverig.

Toen hij in bed lag en probeerde te gaan slapen, kwam hem telkens weer in de gedachte, hoe Meneer dien laatsten middag had gezegd: „Jou spreek ik morgen nog wel.” Hij herinnerde zich ook nog z'n blijdschap, toen hij hoorde dat de Bovenmeester ziek was. Hij wist ook nog z'n wensch.

Die wensch was geheel in vervulling gegaan.

Z'n kwaad kon verborgen blijven.

En toch, nu 't verborgen kon blijven . . . nu wilde hij maar dat het openbaar werd.

Nu hij z'n booze gedachten niet meer kon belijden aan Meneer, nu speet het hem dat hij 't niet gedaan had. Wat waren er toch donkere schaduwen in z'n jongensleven! Hij kon den slaap niet vatten en toen Pa en Moe nog eens kwamen kijken of hun jongens al sliepen, had Har nog geen oog gesloten.

Hij hield zich echter of hij sliep.

Neen, hij kon nog niets zeggen, hij durfde het nog niet. Moe wist dat er iets aan haperde, dat had hij al eerder gemerkt. En zij had het hem ronduit gezegd.

Pa en Moe gingen heen en Har opende weer de oogen. De witte manestralen gleden stillekens door het dakvenster van het zolderkamertje. De sterren pinkelden rustig aan den strakken hemel. Alles was stil en vredig.

Maar in het bed lag een woelende jongen, vol onrustige gedachten.

Als de dood hem eens naderde!

Ja, hij was nog jong. Maar Frida dan? Die was nog jonger. En was het geen dobberen tusschen hoop en vrees geweest?

Als de dood kwam.

Dan ging hij ook tot zijn Meester.

Maar wie was *zijn* Meester?

In zijn angst vouwde hij de handen en bad: Jezus, wees Gij mijn Meester.

Hij vond het zelf een vreemd gebed en toch kwam er rust in zijn beangst gemoed. De slaap kreeg nu de overhand en rustiger dan hij gedacht had, bracht hij den nacht door.

De 28ste December kwam.

's Morgens om negen uur was ook Harold in de school.

Vreemd. Zoo midden in de vacantie in school. Allen in Zondagsche kleeding. Allen stil. Sommige meisjes schreiden. Enkele jongens zagen bleek. Har ook.

Meester Hooghuis was ook aanwezig.

Toen allen die komen moesten, present waren, vertelde Meester dat meneer Bovenkamp gewenscht had, dat de kinderen uit de hoogste klas in den stoet zouden meegaan.

„'t Is een droeve gang, meisjes en jongens, misschien zijn er wel onder jelui die liever niet gingen, omdat ze het te droef vinden. Maar we zullen Meneers wensch eerbiedigen.”

Toen waren ze gegaan door bekende straten, langs bekende huizen. Maar alles leek nu zoo vreemd. Heel anders dan gewoonlijk.

Overal werden ze nageöogd door nieuwsgierigen en belangstellenden. Overal zagen ze dat mannen eerbiedig het hoofd ontblootten als de stoet hen voorbijtrok.

Bij den ingang van het kerkhof stond een breede rij van vrienden en bekenden.

De zwarte dragers tilden de eiken kist van den rouwwagen en uit de koetsen kwamen de familieleden, die zich er achter schaarden.

Onder leiding van meester Hooghuis volgden nu de leerlingen en zachtkens ging het voort naar het versch gedolven graf.

Daar werd de kist neergezet en straks onder ademlooze stilte in den donkeren kuil neergelaten.

Dominee trad naar voren en sprak woorden van dankbare herinnering aan den overledene en vriendelijken troost voor de rouwdragenden.

Toen kwam een oud-leerling. Hij was reeds een man. Hij vertelde dat hij ook nog bij Meneer in de klas had gezeten en wist zich nog goed heel veel te herinneren. Heel veel dat hij voor zichzelf wilde houden, heel veel dat hij hier wel zou willen vertellen, maar dat toch niet allemaal kon. Één ding mocht hij echter niet verzwijgen. Meester Bovenkamp had hem den weg naar den hemel gewezen. Daar was hij zoo dankbaar voor. Daarvoor kon hij geen woorden vinden om dat te uiten.

„Dat heeft hij jelui ook gedaan, kinderen. Ga je op dien hemelweg?”

De laatste spreker was meester Hooghuis.

't Viel hem moeilijk woorden te vinden.

Eerst sprak hij namens het personeel der school en toen haalde hij een groot vel papier uit den zak. Hij hief het omhoog. „Door Meneer zelf geschreven, jongens en meisjes. Voor jelui. 'k Zak het voorlezen.

Beste kinderen,

Wanneer jelui dit hoort, is Meester heengegaan. Terwijl ik dit met bevende hand schrijf, weet ik reeds dat ik niet lang meer hier op aarde zal zijn.

'k Had niet gedacht, toen we op den eersten April den nieuwen cursus weer begonnen, dat ik dien niet voleinden zou. 'k Voelde me nog sterk en meende nog veel te kunnen doen. M'n taak viel me niet zwaar en 'k had gedacht nog eenige jaren voor de klas te staan.

Maar 't is anders uitgekomen.

De Heere heeft me op het ziekbed geworpen en ik weet het nu, Hij zal me niet meer oprichten.

Dat smartte me eerst.

Ik vond dat m'n aardsche taak nog niet was voleind. Ik wilde zoo graag m'n meisjes en jongens nog onderwijzen. Ik wilde enkelen nog het rechte pad wijzen. Want dwaalschaapjes waren onder hen.

'k Heb het den Heere gezegd. Maar gelukkig, Hij heeft me geleerd dat er anderen zijn, die mijn taak kunnen volbrengen. 'k Heb niet langer gemord, 'k begreep dat ik anders zelf zoo'n dwaalschaap zou zijn.

'k Leerde veilig te rusten in Jezus' armen.

Vaak heb ik met jelui over den Heiland gesproken. Den weg tot Hem heb ik je geleerd.

Nu is de groote vraag: „ben je tot Hem gegaan?” Ja? Dan ben je gelukkig.

Neen? Doe het dan *nu*. Dat de dood komt weet je.

Die dood maakt een eind aan het leven. En na het leven is er voor hen, die Jezus minnen, heerlijkheid.

M'n beste kinderen. Het schrijven vermoeit me. Ik moet eindigen. Onthoudt je leven lang dat een stervende meester voor je gebeden heeft en dat z'n laatste les was: Vlucht tot Jezus.

Meester BOVENKAMP.

Telkens had meester Hooghuis zichzelf geweld moeten aandoen. Soms kon hij haast niet verder. Maar toch volbracht hij z'n taak.

„t Valt me moeilijk, kinderen,” zoo ging hij voort, „hier nog wat aan toe te voegen. 't Behoeft ook niet. Als 't je gaat als mij, dan zie je mijnheer Bovenkamp weer voor je staan, met den vinger wijzend naar omhoog. Houdt dat beeld je gansche leven voor oogen.”

De oudste zoon bedankte namens de familie en op zijn verzoek zong men samen:

Als een kleed zal 't al verouden;
Niets kan hier zijn stand behouden;
Wat uit stof is, neemt een end
Door den tijd die alles schendt.
Maar Gij hebt, o Opperwezen,
Nooit verandering te vreezen,
Gij, die d' eeuwen acht als uren,
Zult all' eeuwigheid verduren.

Plechtig zweefden de psalmtonen over den kalen doodenakker. Snikkend probeerden ook de jongens en meisjes mee te zingen. Ze hadden dien psalm kort voor de vakantie moeten leeren.

Meester had toen gesproken over 't stervend jaar.

Nu zongen ze hem op een plaats en een tijd en onder omstandigheden, die alle van sterven spraken.

Dominee dankte en daarna ging ieder zijns weegs. Groepsgewijs verlieten de kinderen het stille kerkhof. Allen diep onder den indruk.

Harold voelde dat hem een hand op den schouder werd gelegd. Even keek hij op. Noor liep naast hem. Ze zag hoe akelig wit Har was.

„Ben je niet goed?” zei ze bang.

„Niet erg,” bracht hij er uit.

„Ga dan maar met mij mee.”

Har deed het. Hij vond het zelfs prettig.
Zwijgend gingen ze naast elkaar voort.
Telkens keek Noor haar broertje angstig aan.

Z'n kleur kwam niet terug en blij was ze toen ze thuis waren.

Moe liep dadelijk op hem toe.

„Wat is er, jongen? Ben je niet goed?”

Weer kwamen slechts de twee woorden: „Niet erg” over z'n lippen en toen barstte hij in snikken uit.

Moe bracht Har naar boven.

Dadelijk begon hij zich te ontkleeden en ging in bed. Lekker werd hij er ingestopt en zuchtend verliet Moe de slaapkamer.

Als Noor eens iets had, kon ze het nooit lang verbergen.

Maar Har was erg gesloten.

En toch hoopte zij, dat hij nu wel met z'n moeite en verdriet voor den dag zou komen. Zij begreep heel goed dat het niet alleen de indruk van dezen morgen was, die Har zoo droef had gestemd. Er was méér. Al lang had ze het gemerkt. Maar de drukte van haar gezin, de ziekte van Frida en vooral de terughoudendheid van Har waren oorzaak geweest, dat ze er nog niet achter gekomen was, wat hem deerde.

Moe was stil aan tafel.

En Pa dacht dat ze zich te veel vermoeid had. Dat ze in zorg zat over Har wist hij niet. Pa meende dat het alleen het gebeuren van den morgen geweest was, dat Har al te erg onder den indruk had gebracht.

Toen Pa en Moe een oogenblik alleen waren, luchtte zij haar hart. En ja, toen begon Pa toch ook te gelooven, dat er wel eens meer achter kon schuilen.

„Ik zal nu maar niet naar hem toe gaan, Moeke. Probeer u het straks eens. Hij zal z'n Moedertje wel zeggen wat hem in den weg zit.”

Har kon niet slapen.

Telkens weer hoorde hij die in-droeve stem van meester Hooghuis de laatste boodschap van meneer Bovenkamp voorlezen.

Telkens weer klonk hem in de ooren: „Ik wilde zoo graag m'n meisjes en jongens nog onderwijzen. Ik wilde enkelen nog het rechte pad wijzen. Want dwaalschaapjes waren onder hen.”

Meneer Bovenkamp zou zelf ook zoo'n dwaalschaap geworden zijn, als hij niet alles den Heere gezegd had.

Ze moesten tot Jezus gaan.

Meneer had gebeden.

Har had ook gebeden. O ja, dat deed hij wel vaker. Maar ècht gebeden, dat had hij Zondag.

Dat vond hij toen zelf een vreemd gebed: „Jezus, wees Gij mijn Meester.” En toch had dat gebed hem rustig gemaakt.

Kon hij maar weer woorden vinden, die hem rust gaven. Hij moest z'n kwaad belijden. En hij had het alleen maar begraven. Als alles weer goed was, zoo had hij zich zelf voorgepraat, dan zou hij wel eens aan den Heere zeggen, alles wat hij had misdaan. Maar echt goed geworden, was het nooit. Zeker, hij had op school goed opgelet. Meester Hooghuis was tevreden over hem. Z'n rapporten waren heel goed. Als hij zoo door ging, kon hij met Juli naar de H. B. S. En toch

Zacht geschuifel werd op de trap gehoord.

't Was Moekes stap.

De kamerdeur ging open.

Moe had brood en melk bij zich.

„Wel, Har, eerst eens wat eten?”

Trek had hij niet, maar hij wilde toch wel wat hebben. Dat gaf hem afleiding.

Moeke bleef bij hem en toen hij twee boterhammetjes op had, begon ze vertrouwelijk met hem te praten.

„M'n jongen, jou hindert al lang wat. Toen je nog een klein ventje was, kwam je altijd naar me toe en vertelde al je leed. Had je je bol gestooten, Moeke alleen kon de pijn over maken, had je je hand bezeerd, Moeke wist de beste pleisters te vinden. En als ander leed je deerde, ook dan vroeg je me om raad. Toen je nog in je wiegje lag en niet eens praten kon, toen vertelden je oogjes me al, wat je in den weg stond. Dan beurde ik je op en de lipjes, die verdriet hadden verraden, ontplooiden zich weer tot een lach.

Want Moeke's arm en Moekes hand en Moekes kus joegen al je kwaaddoeners op de vlucht.

Kan ik je nu ook niet helpen, Har?”

Har had de oogen afgewend.

„Kijk me nu eens aan, Harold. De laatste weken dwalen je oogen altijd weg, als de mijne ze zoeken.

'k Heb den Heere gebeden, Har, of ik weer den weg tot je hart mocht vinden.”

Nu werd het Harold te machtig. Luid snikte hij.

En hortend en stootend begon hij te vertellen.

Hij begon bij het rooken en eindigde bij het verbergen van z'n kwaad.

Moeke luisterde maar en o ja, zoo nu en dan schrok ze.

Eindelijk had hij alles verteld. Opgelucht was hij.

„Heb je gebeden als 't je zoo bang werd, Har?”

„Zondagavond, Moeke. Maar zoo vreemd.”

Har vertelde z'n gebed. En Moeke vond het mooi. Dat was bidden. Dat was geen van buiten geleerd lesje opzeggen. Zoo moest men bidden. Vragen wat men noodig heeft. Zulk bidden helpt.

„Maar nu moet je àl je kwaad aan God belijden, Har.

Je hebt geprobeerd om met goed doen, kwaad te overwinnen.

Dat gaat niet, jongen.

Jij deedt net als de man, die een groote som gelds gestolen had. Omdat hij het geld niet durfde uitgeven, ging hij het begraven. Maar daarmee had hij z'n verkeerde daad niet ongedaan gemaakt. Bij den eigenaar het geld terugbrengen en hem om vergeving vragen, dat had hij moeten doen. Want hem had hij 't kwaad aangedaan.

Maar hij had geen berouw, hij had alleen angst.

En jij hadt met je zonden tot God moeten gaan. Want tegen Hem heb je gezondigd.

Maar jij ging je kwaad ook verbergen. Je was bang; maar je hadt geen berouw.

De Heere schenkt echter alleen vergeving aan hem, die waar berouw heeft. Hij vergeeft alleen hun, die Zijn kinderen zijn geworden. Dat zijn allen voor wie Jezus leed en stierf. Tot dien Jezus moet je gaan." Hier wachtte Moe even. Toen ging ze voort: „Ik ben blij, Har, dat je me alles verteld hebt. Ik zal het wel aan Pa zeggen. Dat vind je zeker goed, hè?

Maar nu zullen we samen bidden, is 't niet?"

Moeke knielde en Har naast haar. En daar werden de zonden genoemd, één voor één.

Moeke beleed ze voor haar jongen.

Har beleed ze mee.

Daar ging een smeeken op om vergeving.

Moe sprak met mond en hart.

Maar Harolds hart bad mee.

Het „amen" juichte van Moe's lippen.

Zóó had Har dat woord nooit gehoord.

Het zei hem: dat is een ècht gebed. Het wordt verhoord. Misschien was het ook nog nooit zoo van Moe's lippen gekomen.

Ze voelde het. Ze wist het: God vergeeft. Om Jezus' wil.

Na Nieuwjaar gingen Har en Wim weer naar school. 't Was wel met een somber gevoel, maar toch ook met iets van blijdschap in 't hart, dat Har het huis verliet.

Er woonde sinds eenige dagen vrede in z'n binnenst. Dat echte bidden, dat Moeder hem geleerd had, dat had hij nagedaan. Niet alleen maar met woorden. Maar ook met z'n hart.

Pa had hem gezegd: „Bidden helpt”. Dat zei Pa altijd. En Harold had het wel vaak geloofd. Nu had hij 't *ondervonden*. Nu *wist* hij het. Hij ging weer naar school, met het vaste voornemen de verleiding tot zonden te mijden, en te ontvluchten.

Hij zou z'n best doen. Niet om daardoor z'n kwaad te bedekken, maar omdat het z'n plicht was.

„Gods kind zijn,” had Pa hem gezegd, „legt zware verplichtingen op. Gods kind is een onderdaan van Koning Jezus. Hij moet gehoorzamen aan de wetten van dien Koning. En nu wordt zelfs de trouwste onderdaan nog wetsovertreder. Maar diezelfde Jezus geeft ook kracht tot gehoorzamen. En de overtredingen vergeeft Hij, wanneer Hem in der waarheid om vergeving gevraagd wordt.”

IJverig werken, Har wist het, dat is ook plicht. Daaraan verbindt God de belofte van zegen.

„De hand des vlijtigen zal gezegend worden.”

Meester Hooghuis herdacht nog met enkele woorden meneer Bovenkamp, sprak daarna over het Nieuwe jaar en stelde voor om nu met nieuwen moed en nieuwe toewijding het werk aan te vangen.

Alles ging nu weer z'n gewonen gang. Het eene vak volgde het andere op en voor Har er erg in had, was de eerste schooltijd al weer voorbij.

Na enkele weken zagen de jongens een verhuiswagen staan voor het huis van mevrouw Bovenkamp.

Ze verliet de woning, waarin ze meer dan vijf en twintig jaren lief en leed had doorleefd. Ze ging bij haar oudsten zoon wonen.

Drie dagen later keken een paar glundere kinderoogjes naar de voorbijtrekkende schooljeugd.

't Was het dochtertje van meester Hooghuis, dat voor het raam stond te kijken. Meester Hooghuis was bovenmeester geworden. Een half jaar geleden zou Harold dat vreeselijk gevonden hebben. Toen was meester Hooghuis die nare vent. Nu mocht hij hem graag lijden. En toch was Meester niet veranderd.

Maar Har wèl, zie je.

Er was nog meer veranderd.

Moeder en Noor behoefden het huishouden niet meer alleen te doen. Er was een dienstmeisje. Pa had na een jaar arbeiden in z'n nieuwe betrekking het vertrouwen van den directeur gewonnen. En toen er een nieuwe onder-directeur noodig was, had hij Pa benoemd.

Er had vreugd geheerscht in „Ons Hofje”.

Met tranen in de oogen had Pa het verteld. Zijn vertrouwen op zijn Helper was niet beschaamd.

Moeke had het nu weer veel gemakkelijker.

En Noor? Noor kon nu naar hartelust handwerken. Pa had haar weer eens even in de gang alleen gesproken en haar gevraagd, of ze nog goed wist wat hij haar, toen ze pas van school af was, gezegd had.

Ja, ze kende die woorden van buiten. En als het haar wel eens moeilijk werd, dan had zij ze gezegd.

„Maak jij Moeke 't werk maar lichter, Noor. Je kunt best begrijpen dat wij 't ook graag anders gewild hadden, maar 't kan niet, m'n beste. Zoo wil God het. En als we dan Zijn wil doen, dan geeft Hij ons ook Zijn zegen.”

Frie is ook opgeknapt.

Ze is er wel wat lastiger op geworden.

Jongejuffrouw „precies” had nogal wat aanmerkingen toen ze weer in de huiskamer kwam. Dit stond niet op z'n plaats en ze vond dat aardiger. Eerst hadden ze haar zin gedaan. Maar Moeke maakte er een eind aan.

Frie was wat verwend.

Dat kon echter weer gauw in orde komen. Den weg naar haar hartje te vinden, was niet moeilijk voor Moe.

In 't theeuurtje, toen ze heel dicht bij Frida zat,

had ze heel zachtjes met haar gefluisterd. Haar verteld van het meisje, dat daar boven ziek had gelegen. Heel erg ziek. Dat toch zoo tevreden was geweest.

En nu dat meisje weer beter was, en dus nog meer reden tot tevredenheid en dankbaarheid had, nu werd ze lastig. De traantjes waren gekomen. Maar die werden door Moeke weggekust. Moeke wist dat het al weer in orde was.

Maar Frida had er nog lang over nagedacht.

Toen ze ziek was kon ze sterven. En nu?

Feitelijk leefde ze nu veel liever. Was ze weer bang voor den dood. Zou ze het toen wel echt gemeend hebben?

Op de slaapkamer vroeg ze het aan Moeke en die heeft haar getroost.

„Jezus had een discipel, die Johannes heette. Jezus had hem heel lief. En Johannes minde Jezus.

Johannes volgde z'n Meester trouw. En zou als je hem gevraagd hadt of hij wel voor z'n Meester wilde sterven, stellig „Ja” geantwoord hebben.

Maar toen Jezus werd gevangen genomen, toen vluchtte ook Johannes.

Zoo deden alle discipelen van Jezus. En zoo doen ze nog.

Maar Johannes is weergekeerd. En dat deden ook de anderen. En dat moeten wij óók doen.”

Frie had Moeke om vergeving gevraagd. En toen was ze heerlijk gaan slapen.

In de huiskamer vertelde Moeke aan Pa en haar twee oudsten wat Frie gezegd had. En toen heeft ook Harold eerst verlegen, maar later vrijmoediger verteld, wat hij met Frie op dien avond, toen hij haar gezelschap moest houden, gesproken had.

Pa en Moe begrepen wat Har bedoelde. Zij had

hem feitelijk door haar vragen en zeggen wat angstig gemaakt. Maar toen was ook juist het zoeken naar een uitweg begonnen.

De stille buitenweg ligt eenzaam. 't Rijzende lentezonnetje beschijnt 't vriendelijk landschap. Links en rechts groenen de groote weidevlakten, waar genietend van 't malsche gras de bonte koeien weiden. Overal bloeit het madeliefje, waaraan zich 't geel der dikke dotters paart. De pinksterbloem in gezelschap van hondsdrif en doovenetel verft menig plekje paars.

't Zijn nog niet veel tinten, die 't landschap kleuren, en toch is die wijde wereld zoo mooi. Bij een oud hek, dat zelfs kreunt wanneer het zachtspelende lentewindje aanwaait, zitten een paar spreeuwen te babbelen. De lieve vree wordt wreed verstoord door een worm, dien beide hongerhalzen zich willen toeëigenen.

Een vink, op het krukkige hek gezeten, stoort zich niet aan den twist, en doet lange ver-klinkende slagen hooren. De praterige peppels hebben 't druk onder elkaar. De zeegroene olmen staan bedaard het gesprek af te luisteren. Hoog in de blauwe lucht trilt de leeuwerik, uitjuichend z'n liedje.

Slechts één wandelaar kan alles hooren en zien. De uitdrukking van z'n gelaat doet vermoeden dat het niet de natuur is, die hem boeit.

't Is Harold, die daar wandelt.

Hij is de vorige maand thuisgekomen met een mooi rapport. De lagere school is hij nu doorloopen. Nog twee maanden en hij gaat naar de H. B. S.

Meneer Hooghuis heeft reeds den directeur geschreven en Harold kan zonder examen geplaatst

worden. Dat had wel eens anders kunnen loopen. Wat is er in dat voorbije jaar toch veel gebeurd. Toen hij het vorige jaar bij meneer Hooghuis van-

daan ging, was hij blij. Nu spijt het hem. Het vorige ging hij maar zoo net over. Nu haalde hij gemakkelijk z'n einddiploma. Toen was hij onverschillig. Nu is er iets anders in z'n hart gekomen. 't Is zijn voornemen om te doen wat God behaagt. Dat is heel moeilijk. Maar: „Bidden helpt.”

Zoo peinzend is Har blijven staan bij het oude hek. Bij de twistende spreeuwen.

De altijd ratelende popeltongen doen hem naar omhoog kijken.

Daar heel hoog in de zonnige lucht jubelt de trillende leeuwerik, opzendend het lied den Schepper tot lof.

En met het hart jubelt Harold mee. Er leeft in z'n binnenst een geluk, dat niet verkregen wordt door aardsche schatten. Een geluk, dat menschen niet kunnen schenken.

't Is de blijdschap, die iedereen ontvangt, zoodra hij zeggen, eerlijk zeggen kan: „Jezus mint mij en ik min Jezus.”

